

UDVIKLINGSPLAN FOR
**VEDBÆK
KIRKEGÅRD**

NOVEMBER 2021

RUDERSDAL
KOMMUNE

UDVIKLINGSPLAN FOR VEDBÆK KIRKEGÅRD 2021-2061

Udarbejdet af Opland og Rudersdal Kommune, Teknik og Miljø – Natur, Park og Miljø og Rudersdal Drift, 2021.

Kort

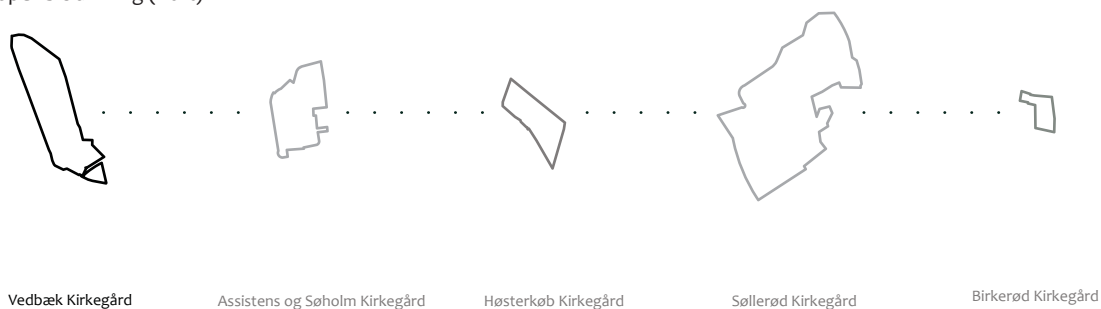
Udviklingsplanen indeholder data fra Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering: KORT1, KORT2, og KORT3. Juli 2020.

Foto

Opland

INDHOLD

Læsevejledning	2
KAPITEL 1 – VISION, UDFORDRING OG STRATEGIER	4
Indledning	5
Vision	7
Sammenfatning	9
Hovedgreb	11
KAPITEL 2 – UDVIKLINGSPLAN FOR VEDBÆK KIRKEGÅRD	14
Landskab	15
Kulturhistorie	15
Bæredygtighed og biodiversitet	16
Anvendelse og rekreative muligheder	16
Beplantningsudtryk	17
Implementering	27
Økonomi	29
Udviklingsplan i etaper	30
Plantekatalog	31
KAPITEL 3 – ANALYSE	38
Nuværende forhold	39
Gravforhold - behov, typer og tendenser	43
Bilag 1 - Historisk udvikling	46
Bilag 2 - Etapevis Udvikling	47
Bilag 3 - Etapevis Udvikling (Kort)	51

LÆSEVEJLEDNING

Nærværende udviklingsplan består af en helhedsorienteret gennemgang af 5 kirkegårde i Rudersdal Kommune. For hver kirkegård beskrives den overordnede vision og strategi, der fremover bliver den kendetegnende udvikling for den enkelte kirkegård.

Følgende er en kort introduktion til udviklingsplanens tre kapitler.

Kapitel 1 er en gennemgang af projektets vision, udfordringer og strategiske retninger hvor læseren indføres i baggrunden for projektet.

Kapitel 2 beskæftiger sig med forslaget til udviklingsplanen og den anbefalede strategi med de punkter, der vil skabe mest synlig værdi og størst strukturel klarhed. Til strategien er der knyttet en række overordnede retningslinjer med tilhørende tiltag og indsatser med overskrifterne: 1- Landskab, 2- Kulturhistorie, 3- Bæredygtighed-Biodiversitet, samt 4- Rekreative muligheder. Efterfølgende beskriver udviklingsplanen de forhold, der bør prioriteres som delmål og med fordel kan indgå i en etapeplan samt i hvilken takt elementerne bør udvikle sig indenfor de økonomiske rammer der er til rådighed. Afslutningsvis bringes et plantekatalog med oplæg til valg af beplantning i realisering af udviklingsplanen.

Kapitel 3 beskriver projektområdet med den historiske kontekst samt en kondenseret udgave af tekniske forudsætninger, registreringer og faglige analyser, der ligger til grund for det samlede forslag.

Der vises kort, skitser, inspirationsbilleder og principper, der illustrerer, hvordan intentionerne i udviklingsplanen kan blive gennemført.

Bilag 1 omfatter topografisk udvikling vist på historiske kort. Bilag 2 og 3 omfatter forslag til kronologisk implementering af udviklingsplanen med udgangspunkt i det samlede årlige budget for de fem kirkegårde.

KILDER:

Opgavebeskrivelse for udviklingsplan for Rudersdal Kommunes kirkegårde.

FOTO:
Ankomst til Vedbæk Kirke.

KAPITEL 1 – VISION, UDFORDRING OG STRATEGIER

INDLEDNING

De danske kirkegårde er kulturarv, de formidler samfundets udvikling, historiske epoker og private minder. Men de er samtidig levende kulturhistorie, og udvikler sig i takt med de mennesker der bruger kirkegårdene, og den samtid de er en del af. Kulturarven kan læses i kirkegårdenes indretning, de tidstypiske gravsteder og de bevaringsværdige bygninger. Den levende kulturhistorie kommer til udtryk i typen af gravsteder der efterspørges i dag, fremkomsten af nye begravelsesceremonier og et tiltagende ønske om muligheden for rekreativ brug af kirkegårdene.

BEHOV FOR UDVIKLINGSPLANER

Generelt har der i Danmark været en nedgang i kistebegravelser igennem de seneste mange år. Dette gælder også for Rudersdal Kirkegårde, men niveauet for kistebegravelser er relativt højt ved Rudersdal Kirkegårde, hvor der gennemsnitligt er 1 kistebegravelse ugentligt. Dette tal har været stabilt over en længere årrække. Samlet er der ca. 40-55 kistebegravelser og 430-470 urnebegravelser årligt i Rudersdal Kommune.

I takt med at begravelsesmønstret ændrer sig fra kistebegravelser mod urnenedsættelser, udvikler der sig et behov for at gentænke tilgangen til kirkegårdenes planlægning, pleje og brug. Det gælder for beplantning, placering af gravsteder og de rekreative forhold på kirkegårdene.

I udviklingen af kommunens kirkegårde, er det vigtigt at fastslå, at Rudersdal Kommune er en kommune i vækst. Det anslås i 'Befolkningsprognose 2020-2032 for Rudersdal Kommune' at der frem mod 2032 vil være en stigning på 1.400, særligt ældre, borgere i kommunen. Antallet af dødsfald i kommunen, og dermed potentielle begravelser, kan altså ikke forventes at falde, hvorfor udviklingsplanerne må rumme plads til fremtidig udvikling i begravelsesmønstret.

FREMTIDENS KIRKEGÅRD

Denne udviklingsplan skal, med bæredygtighed for øje, udpege en overordnet retning og styring af kirkegårdenes fremtidige udvikling. Udviklingsplanen sikrer, at nye behov og ønsker bliver tænkt sammen med de eksisterende rammer på en måde, der tilgodeser kirkegårdens primære rolle som begravelsesplads og værner om de kulturhistoriske og landskabelige værdier.

Udviklingsplanen tager stilling til 'LANDSKAB', 'KULTURHISTORIE', 'BÆREDYGTIGHED OG BIODIVERSITET', samt 'ANVENDELSE OG REKREATIVE MULIGHEDER'. Udviklingsplanen udpeger afslutningsvis en etapeinddelt tilgang til det videre arbejde, funderet på den økonomiske ramme anvist af Rudersdal Kommune.

KILDER

Opgavebeskrivelse for udviklingsplan for Rudersdal Kommunes kirkegårde
Befolkningsprognose 2020-2032, Rudersdal Kommune

FOTO:

Vedbæk Kirkegård. I takt med at begravelsesmønstret ændrer sig fra kistebegravelser mod urnenedsættelser, udvikler der sig et behov for at gentænke tilgangen til kirkegårdenes planlægning, pleje og brug.

VISION

Udviklingsplanen er baseret på en samlet analyse af kirkegårdens nuværende tilstand og dens (kultur-)historie. Analysen fører frem til en samlet vurdering af udfordringer og potentialer. Målet er, at kirkegården fremover skal kunne imødekomme borgernes ønsker til alsidige gravstedsformer; være en naturlig del af borgernes rekreative liv; og samtidig understøtte biodiversiteten i kommunen generelt.

Udviklingsplanen forholder sig til en samlet tidshorisont på 40 år, og fremhæver her indledningsvist kirkegårdens væsentlige udfordringer.

På baggrund af disse udfordringer anbefales fem strategiske retninger for Vedbæk Kirkegård, der bør følges i en etapevis udvikling frem mod 2061. Begravelse vil fortsat være kirkegårdens primære formål, men der skabes mulighed for at udnytte de iboende ressourcer og attraktioner, til at understøtte en bredere rekreativ anvendelse i udvalgte områder.

Med de fem strategiske retninger efterstræbes det, at Vedbæk Kirkegård bliver et referencepunkt i lokalområdet, og et naturligt udflugtsmål.

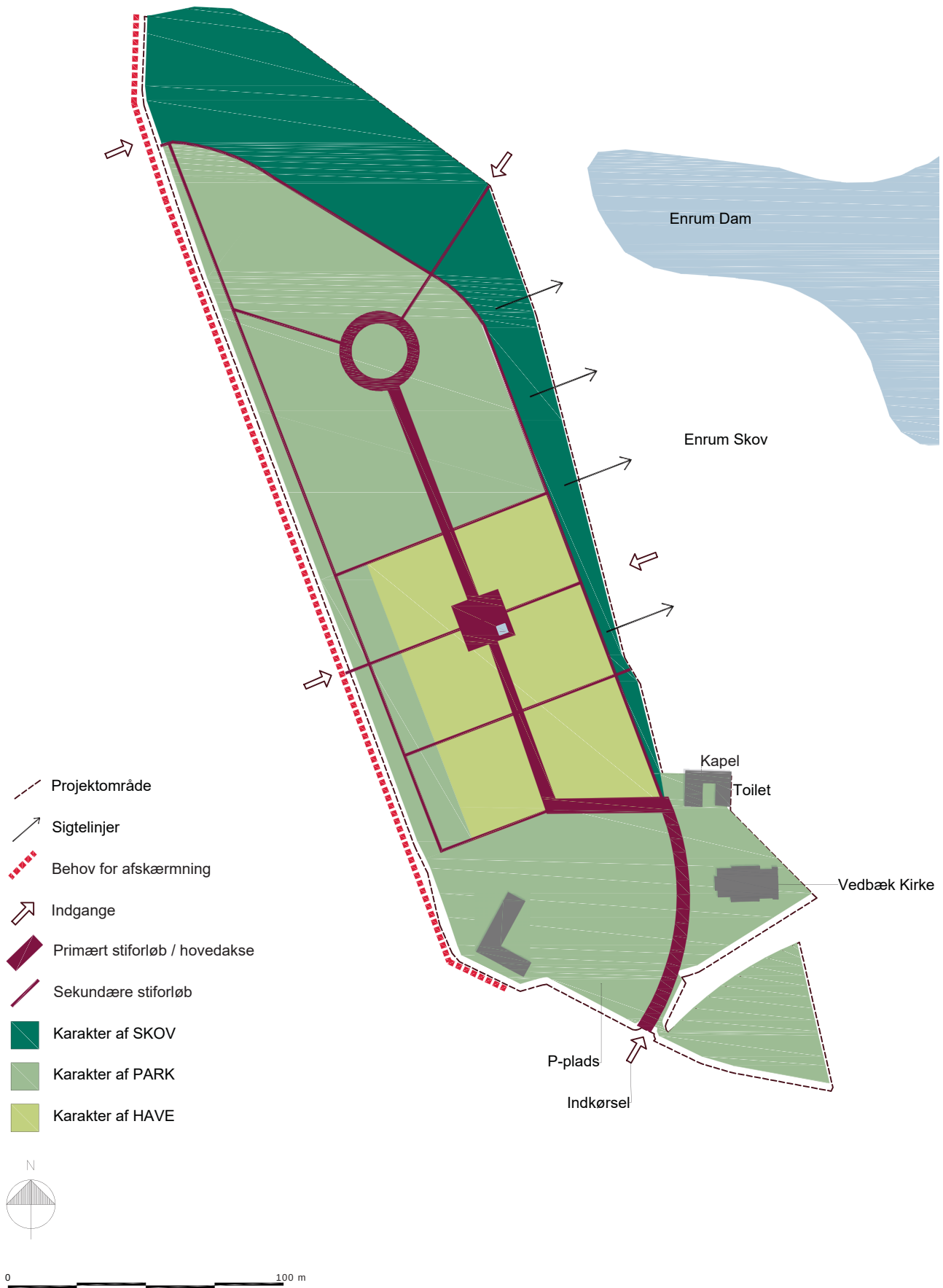
Kistebegravelse henvises - i udgangspunktet - til områder med 'Karakter af HAVE', imens urnenedsættelser prioriteres i områder med 'Karakter af PARK' og 'Karakter af SKOV'.

FEM VÆSENTLIGE UDFORDRINGER

1. Afgrænsningen af kirkegården mod kystbanen samt spredte gravsteder i randområdet
2. Kirkegården ligger isoleret fra omgivelserne og borgerne har ikke kendskab til kirkegårdens aktiviteter f.eks. som grøn gennemfartsrute
3. De vigtige rumskabende beplantningsstrukturer kræver nye tiltag
4. Kirkegården virker i nogle områder monoton og fremstår karakterløs med store ensartede flader
5. Området op ad Enrum Skov og Enrum Dam er ikke fuldt udnyttet

FEM STRATEGISKE RETNINGER

1. Skærmende beplantningsbælte mod kystbanen
2. Gode adgangsforhold rundt på kirkegården
3. Tydelig markering af hovedaksen med ny beplantningsstruktur
4. Variation af det rumlige udtryk i kirkegårdens forskellige områder
5. Styrket tilknytning til Enrum Skov og Enrum Dam

PLAN; 1:2000

Visionen med de forskellige karakterer; stiforløb og afskærmning.

SAMMENFATNING

Udviklingsplanen forholder sig analytisk til de eksisterende forhold og fremhæver Vedbæk Kirkegårds væsentlige udfordringer som værende:

- Afgrænsningen af kirkegården mod kystbanen samt spredte gravsteder i randområdet
- Kirkegården ligger isoleret fra omgivelserne og borgerne har ikke kendskab til kirkegårdens aktiver f.eks. som grøn gennemfartsrute
- De vigtige rumskabende beplantningsstrukturer kræver nye tiltag
- Kirkegården virker i nogle områder monoton og fremstår karakterløs med store ensartede flader
- Området op ad Enrum Skov og Enrum Dam er ikke fuldt udnyttet

På baggrund af disse udfordringer anbefales fem strategiske retninger for Vedbæk Kirkegård, der bør følges i en etapevis udvikling frem mod 2061:

- Skærmende beplantningsbælte mod kystbanen
- Gode adgangsforhold rundt på kirkegården
- Tydelig markering af hovedaksen med ny beplantningsstruktur
- Variation af det rumlige udtryk i kirkegårdens forskellige områder
- Styrket tilknytning til Enrumskoven og Enrumdammen

De strategiske retninger søger at udnytte det store potentiale på Vedbæk Kirkegård som både begravnelsesplads, rekreativ park og naturområde.

Rudersdal Kommune ønsker at udvikle kirkegården, så den til enhver tid kan møde samtidens behov og ønsker mht. begravelse og rekreativ anvendelse samtidig med, at der værnes om kirkegårdens bestående kvaliteter og funktion som mindsted.

TILTAG

Beplantningsstrukturen langs de væsentlige stisystemer er vigtige strukturelle tiltag, der forbinder afdelingerne og samtidig forbedrer orienteringen på kirkegården.

Den nord-sydgående hovedakse er en vigtig beplantningsstruktur, og forbinder afdelingerne med en nyplantet allé.

Hovedaksen markeres tydeligt med en ny allé-beplantning, for at øge orienteringen på kirkegården.

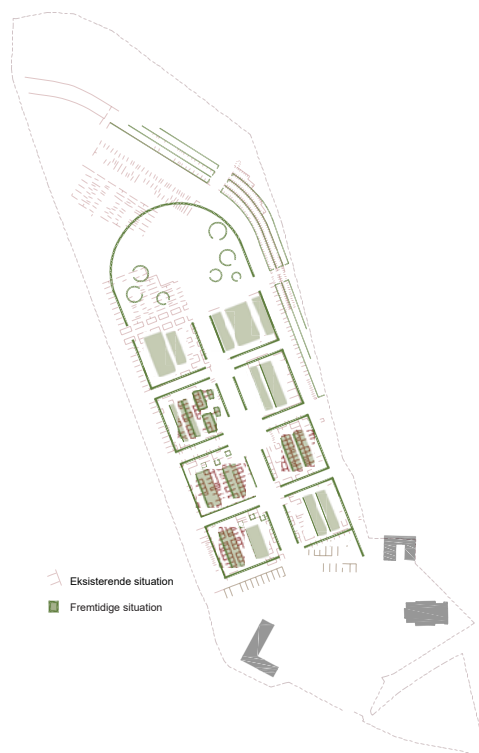
Kirkegårdens flade omlægges på sigt fra grus til græs, for at samle arealet i et mere roligt udtryk der kræver mindre drift.

Gravsteder bibeholdes som individuelle enheder, dog på sigt med en beplantning der ikke er individuel, men i stedet et samlende staudedække omkranset af stramme hække. Dette greb giver en fleksibilitet i gravstedsstrukturen og letter driften.

Kirkegården afgrænses af en randplantning mod kystbanen, for at give ro.

Tilknytningen til Enrumskoven og Enrumdammen styrkes gennem sammentænkning af stisystem og åbninger i beplantningen, for at gøre kirkegården til en harmonisk del af de omkringliggende grønne områder.

Kirkegårdens rumlige variation tydeliggøres med forskellige beplantningstypologier.

PLAN:

Hovedsageligt i kirkegårdens nordlige del udvikles gravstedsstrukturen så udtrykket fremstår mere samlet for hele kirkegården.

EKSISTERENDE SITUATION, 2021

PLAN:

Kirkegården præges i dag af store grusarealer og manglende struktur. Orientering på kirkegården er svær for den besøgende, og driften er krævende.

FREMTIDIG SITUATION, 2061

PLAN:

Kirkegården struktureres med en tydelig beplantningsstruktur, og arealet begrønnes. Der introduceres gravsteder i sammenhængende bede med en bund af stauder omkranset af klippede hække.

HOVEDGREB

For at tiltrække flere brugere til kirkegården bliver den udviklet i en retning, hvor der er flere oplevelser, der taler til sanserne. Gennem differentiering i typologierne HAVE, PARK OG SKOV, der understøtter tydelige beplantningsudtryk og strukturer forstærkes de grønne elementer gennem årstidsvariation, frodighed samt forståelsen for naturens cyklus.

Hovedgrebet styrker strukturen for de centrale gravsteder i HAVEN, hvor der fortættes for at bibeholde et traditionelt udtryk med kistegravsteder, - det vurderes at efterspørgslen for denne gravstedstype vil eksistere mange år frem. Mod øst kan overgangen til Enrum Skov gøres blødere. Hvis træer i skovbrynet opstammes, kan der skabes smukke udsyn mod Enrum Dam, og forbindelse mellem skoven og kirkegårdens stisystemer. I Vedbæk Kirkegårds nordligste del, arbejdes der i PARKEN med en flade af sammenhængende græstæppe, hvori der er placeret cirkulære rum med klippede græsstier, der fører rundt til de præcist anlagte gravsteder. Samme åbne udtryk genfindes i PARKEN umiddelbart foran Vedbæk Kirke og kapel. Langs strækningen ved Kystbanen findes LUNDEN, som er et bælte med træer i lundkarakter og højt græs og urter på begge sider af stien, der fungerer som randbeplantning og afskærmning. Der arbejdes med ANKOMST i både nord og syd for at invitere indenfor i kirkegårdens rolige rum. Mod sydøst har FAMILIEN GRØNS GRAVSTED sin egen identitet, der bibeholdes som et særligt sted.

Et andet gennemgående hovedgreb er at styrke kirkegårdens frodighed. Dette sker ved at etablere mere græs, flere sammenhængende beplantninger og generelt at reducere de belagte arealer. Kirkegårdens indre struktur bliver styrket ved genplantning af træer i hovedaksen, og opstramning af de enkelte afdelingers rumlige afgrænsning.

I området HAVEN er der flere forskellige gravstedstyper i græs. De er karakteriseret af mindre, flerstammede og rumskabende træer og struktureret af hække, der omgiver og sammenbinder gravrum og gravstedsrækker. De nye gravsteder er placeret under hensyntagen til de eksisterende gravsteder, hvorved området har et sammenhængende udtryk i den lange periode, hvor der fortsat vil være traditionelle gravsteder. Der er i området yderligere differentieret mellem den 'lave have' og den 'høje have'

Gravstederne i PARKEN bliver fremadrettet omlagt til en rolig og frodig komposition, hvor fladen består af græs hvori der er placeret gravsteder i en flade af fælles beplantning. Gravstederne kommer til at ligge med pauser og mellemrum i vekselvirkning med træer, der danner tag. De rumlige indtryk bliver varieret af cirkulære, hækafgrænsede rum sammen med dynamiske elementer som store og små træer, vekslende lys, farver og frodighed.

I SKOVEN er der mere naturpræg, som relaterer sig til omgivelserne ved Enrum Skov. Attraktionerne her er de nære oplevelser af en rig og varieret græs- og urtevegetation, frodige skovtyper med rig årstidsvariation og den store landskabskontakt til Enrum Skov. Græsarealerne bliver udviklet henimod en karakter af eng. I mange år vil de blot bestå af højt græs indtil der efterhånden indvandrer en naturlig urtevegetation i græsset. For at man kan færdes bliver der klippet stier i det høje græs. I græsset og beplantningen er der integreret gravsteder i skovbund.

I udviklingsplanen er der ikke fastlagt placering af fællesgrave. Der kan evt. arbejdes hen imod flere mulige placeringer, så der også for købere til gravsted i fællesgrav er forskellige udtryk at vælge imellem. Det vil f.eks. være oplagt, at der i hver af de tre typologier HAVE, PARK og SKOV indrettes fællesgrav.

HOVEDGREB

PLAN, 1:2000

Illustration af hovedgreb i udviklingen af Vedbæk Kirkegård.

KAPITEL 2 – UDVIKLINGSPLAN FOR VEDBÆK KIRKEGÅRD

LANDSKAB

På Vedbæk Kirkegård arbejdes der med tre grundlæggende beplantningskarakterer (SKOV, PARK, HAVE).

I den ældste del af kirkegården arbejdes der med karakteren HAVE. I denne del bevares og forstærkes det eksisterende udtryk, med små individuelle rum afgrænset af en tydelig struktur fra klippede hække og mindre træer. Gravsteder i dette område fastholdes i udgangspunktet i størrelse, og kan tilplantes med bunddække eller stauder, når de hjemfalder.

På arealet omkring kirken, på strækningen langs kystbanen og på arealet mod nord arbejdes der med karakteren PARK. I disse områder tilsigtes en mere åben struktur. Efterhånden som gravsteder hjemfalder, kan de sammenføjes, først i mindre klynger, og siden i større flader. Her kan arbejdes med forskellige parkpræg: fra prydparkens høje plejeniveau med klippet græs, blomstrende stauder, buske og træer, til det mere ekstensive og naturprægede parkudtryk med enggræs og lunde, solitærtræer og trægrupper.

Mod Enrum Dam og Enrum Skov arbejdes der med karakteren SKOV. Her arbejdes mod øst med udtrykket fra højskoven, hvor opstammede træer sikrer udsyn mod Enrum Dam, imens det mod nord i højere grad er den etagerede skov med lysninger der er reference.

TILTAG OG INDSATSER

- Afsæt i nuværende strukturer
- Styrke tilknytningen til Enrum Skov og Enrum Dam
- Styrke afgrænsningen af kirkegården mod kystbanen og fortætte beplantningen i et areal hvor hjemfaldne gravsteder udtages
- Markering af hovedaksen med ny beplantningsstruktur
- Tydeligt hierarki i stisystemer
- Strukturelle plantninger

KULTURHISTORIE

Vedbæk Kirke blev oprindeligt opført som anneksskirke til Søllerød Kirke. Danneskiold-Samsøe afstod i sin tid et stykke af Enrums park til opførelsen af kirken, dog med den betingelse, at Vedbæk Kirke ikke måtte blive en selvstændig sognekirke, og at her aldrig måtte anlægges en kirkegård. Anneksskirken blev indviet 4. juni 1871 og er tegnet af arkitekt Vilhelm Tvede (1826-1891). Bygningen af kirken blev finansieret af assurandør Eduard Julius Hvidt på Bakkehuset, og familien Grøn på Rolighed.

Da Søllerød Sogn blev delt i to kirkesogne i 1923 - Søllerød Sogn og Vedbæk Sogn - blev Vedbæk Kirke dog, imod løftet, til en sognekirke, og efterfølgende blev kirkegården ved Vedbæk Kirke anlagt i 1925.

Kirkegårdens tidligste gravsteder findes i de uregelmæssige strukturer i afdeling 201. Her kunne man engang udpege "fiskergravene", men disse er i dag nedlagt. Afdelingerne 201 og 202 er dog, kulturhistorisk set, kirkegårdens mest interessante, og der ligger flere kendte enkeltpersoner begravet her. I afdelingerne 205 og 207 er tilsvarende flere interessante enkeltpersoner begravet, bl.a. den danske diplomat Henrik Kauffmann.

Familien Grøns Gravsted ligger, som et lille vedhæng, mod sydøst. Gravstedet hører i dag under Rudersdal Museer, og vidner om familiens tilknytning til området. Allerede i 1882 opførte Ludvig Grøn her et stort mausoleum, og de ældre generationer af familien er gravlagt i store egetræs-sarkofager i mausoleet.

Kirkegårdens centrale akse er ikke historisk kirkegårdens hovedakse, men giver i dag orientering ned igennem kirkegården. Kirkegårdens seneste udvidelse er afdeling 212, der ligger i til knytning til skoven mod øst.

Udviklingsplanen anviser løsninger på, hvordan andre gravstedsformer kan indpasses på kirkegården med respekt for de eksisterende kvaliteter - også med henblik på at have mulighed for at tilpasse kirkegården en yngre befolknings ønsker nu og i fremtiden.

Den gradvise omlægning af de traditionelle hækomkranse gravsteder åbner mulighed for at man i fremtiden kan tilbyde gravsteder med et større naturpræg, - f.eks. stående gravminder i enggræs under løvfældende træer. Disse gravsteder kan indgå i den eksisterende gravstedsnummerering. I tilfælde af, at behovet for flere gravsteder falder, bør de yderste gravsteder lukkes for ny ibrugtagning. Det vil sikre at det aktive gravstedsområde bliver samlet i de historisk set mest attraktive områder nærmest kirken, og den gamle gravstedsstruktur bliver holdt aktiv.

TILTAG OG INDSATSER

- Markering af kirkegårdens struktur med beplantning
- Styrkelse af kirkegårdens forskellige rum med deres særegne variation og frodighed
- Bevaring af traditionelt udtryk i området med 'Karakter af HAVE'
- Formidling og integrering af Familien Grøns Gravsted
- Bevaring af de to mausoleer i hhv. område 201 og 206

BÆREDYGTIGHED OG BIODIVERSITET

Vedbæk Kirkegård er et grønt og frodigt område med variation i mikroklima og beplantning. Denne variation er med til at sikre et vist niveau af biodiversitet. Ved fremadrettet at give mere plads til naturens processer igennem en mere ekstensiv pleje i udvalgte områder, kan betingelserne for en højere grad af biodiversitet forbedres. Ved at etablere flere naturprægede områder, ekstensiveres driften og der skabes mange nye muligheder for oplevelser og gravstedsformer. Generelt skal der bygges videre på de eksisterende landskabelige og beplantningsmæssige kvaliteter, men enkelte steder er der behov for genetablering og supplerende indplantninger.

BÆREDYGTIGHED

Det primære tiltag i relation til bæredygtighed er at fastholde hele kirkegårdens areal som grønt område og herudover omlægge dele af driften. Herved bevares den værdi, kirkegården bidrager med i form af nedsivning af regnvand, lagring af CO₂ og øvrige miljømæssige fordele.

BIODIVERSITET

Kirkegårdens biodiversitet øges gennem etablering af nye landskabskarakterer og biotoper med plads til variation i plantearter, lys- og skyggeforhold, fugtighedsforhold og lignende, der medvirker til at skabe varierede levesteder for insekter, fugle og dyr. Ved etablering af SKOV og PARK anvendes delvist hjemmehørende arter med blomstring og frugtsætning, der er attraktive for dyrelivet. Her kan også etableres områder med enggræs og opvækst af blomstrende urter, der tiltrækker insekter og efterfølgende flere led i den naturlige fødekæde. I områder med SKOV kan ældre træer, der skal fældes, efterlades som træruiner, der giver levested for bakterier, svampe, insekter og dyr. I kanten af SKOV områderne eller i forbindelse med lysninger inde i skoven kan der etableres skovbryn, der er det foretrukne levested for mange småfugle.

TILTAG OG INDSATSER

- Omlægning af arealer til mindre driftskrævende elementer
- Fokuser indsatsen i driften, så den tilgodeser mere ekstensiv drift og pleje
- I områder med 'karakter af HAVE' styrkes den store variation i plantesammensætningen
- I området med 'karakter af PARK' indarbejdes en mere ekstensiv pleje hvilket giver plads til en højere grad af biologisk mangfoldighed
- I området med 'karakter af SKOV' kan der etableres et spænd af levesteder for forskellige organismer. Mod nord arbejdes der med den etagerede skov med lysninger, mod øst arbejdes der med højskoven
- I området med 'karakter af SKOV' kan ældre træer der fældes efterlades og give levested for bakterier, svampe, insekter og dyr
- Der stiles efter at implementere forslag til grønne handlinger, som Grøn Kirke har udarbejdet

ANVENDELSE OG REKREATIVE MULIGHEDER

BEGRAVELSESPLADS

Vedbæk Kirkegård skal primært anvendes til begravelse. Det overordnede princip for indretningen af den fremtidige begravelsesplads er, at begravelse er mulig på hele kirkegården. Fremadrettet skal Vedbæk Kirkegård bevares som et kulturhistorisk element, men efterhånden som gravsteder hjemfaldet kan udvalgte arealer omlægges, så de er med til at højne kirkegårdens rekreative værdi. For hele kirkegården gælder det, at områdets koncept er bestemmende for tætheden af gravsteder.

Området med 'Karakter af HAVE' er den primære zone for kistebegravelse. Der kan også foretages urnebegravelse i dette område, men gravstederne inddeles ikke i mindre parceller. Store familiegravsteder kan genanvendes til familiegrave med urner. Her bevares bevaringsværdige gravsteder i deres helhed.

FAMILIEN GRØNS GRAVSTED varetages af Rudersdal Museer

Området med 'Karakter af PARK' kan anvendes til både kiste- og urnebegravelse, samt til anlæg med fællesgrave af forskellig karakter.

I området med 'Karakter af SKOV' kan gravsteder placeres i skovbunden, og der kan arbejdes på en bedre og tydelig kobling til det tilstødende skovareal, Enrum Skov.

Den vestlige bræmme af området med 'Karakter af PARK' overgår på længere sigt til rekreativ brug.

TILTAG OG INDSATSER

- I området med 'Karakter af HAVE' fastholdes de traditionelle gravsteder og der suppleres med nye urne- og kistegravsteder med særlige og sammenhængende beplantninger
- Større social sammenhæng og kobling til områdets brugere
- Tydeligere gravstedsstruktur
- Mulighed for at lave en opkobling på det eksisterende stisystem i Enrum Skov

BEPLANTNINGSUDTRYK

Beplantningsudtrykket på kirkegårdene i Rudersdal Kommune kendetegnes af stor variation; både fra kirkegård til kirkegård, men også fra afdeling til afdeling.

Fremadrettet skal denne variation have plads til at bestå, samtidig med at kirkegårdene udvikles og driften lettes.

Det anbefales, at der for alle fem kirkegårde arbejdes med tre grundlæggende beplantningstypologier (SKOV, PARK, HAVE). Disse tre beplantningstypologier opdeles hver i to undertypologier.

SKOV

- Højskov
- Etageret skov med lysninger

PARK

- Lund
- Solitærtræer og trægrupper

HAVE

- Den høje have
- Den lave have

FOTO:
Referencefoto. På sigt bliver der plads til større artsvariation.

FOTO:
Referencetoto. Lavere driftstryk kan give mulighed for øget biodiversitet.

SKOV

HØJSKOV

En åben oplevelse af skov. Udtrykket præges af større træer med høje slanke stammer og en lysåben krone. Højskoven kan enten være en monokultur, eller sammensættes af flere arter, men skal altid være lysåben og give mulighed for opvækst af beplantning i skovbunden.

FOTO:
Referencefoto. Højskoven med slanke stammer og lysindfald.

Birk
Ask
Lærk
Eg
Røn
Lind

Navr
Løn
Kornel
Ask
Kristtorn
Lærk
Eg
Røn

FOTO:
Referencefoto. Den etagerede skov kan bruges til at skabe rum.

ETAGERET SKOV MED LYSNINGER

En tæt oplevelse af skov, der åbner sig i lokale lysninger. Høje, lysåbne træer som overstandere, et mellemlag af mindre træer og buske, og en bund af enten græs, bunddækkende stauder eller buske. Lysningerne skaber orienteringspunkter i skoven.

PARK

LUND

Monokulturer af særligt karaktergivende træer eller buske, plantet uden et tydeligt system. Der vælges træer og buske som giver et flot ensartet udtryk i blade, bark og grenfarver, - eller som har en særlig blomstring eller frugtsætning. Lunden har en markant, tæt fremtoning, der dog er mere rolig og tæmmet i udtrykket, end skoven. En flade af græs eller lavere bunddække binder området sammen.

FOTO:
Referencefoto. En flade af græs binder området sammen.

Paradisæble
Fuglekirsebær
Tempeltræ
Løn
Pil

Spise-Æbletræer
Blodblomme
Løn
Kornel
Duetræ
Lærk
Eg

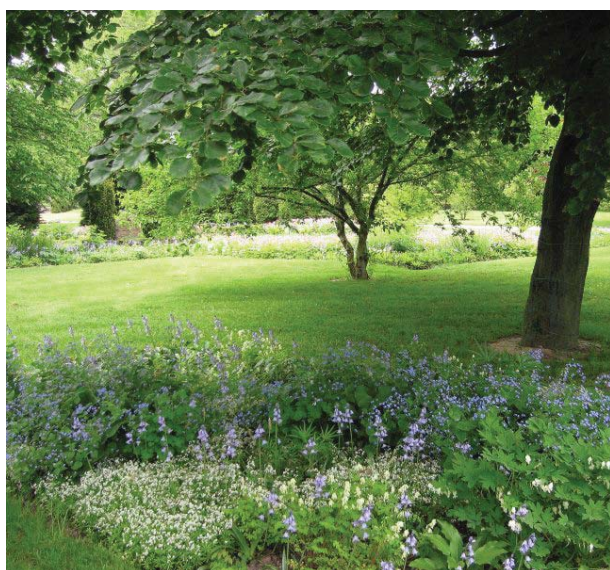

FOTO:
Referencefoto. Enkelte solitærtræer markerer sig i et ellers selvgroet udtryk.

TRÆGRUPPER OG SOLITÆRTRÆER

Ensartede eller blandede træarter, der placeres uden system i grupper og enkeltvis som solitærtræer. Den tilsyneladende tilfældige placering bidrager til et naturligt og selvgroet udtryk, og her er plads til, at enkelte solitærtræer kan markere sig som karaktertræer. En flade af græs eller lavere bunddække binder området sammen.

HAVE

DEN HØJE HAVE

Ensartede mindre træer plantet i tydelige strukturer, der giver det enkelte gravrum et stringent og roligt udtryk. Plantningen består her typisk af blomstrende træer, og fladen af klippet græs eller lavere bunddække binder området sammen.

FOTO:
Referencefoto. Mindre blomstrende træer og den ensartede flade.

Bærmispel
Kornel
Æblekvæde
Hylde
Taks

Bærmispel
Kornel
Æblekvæde

FOTO:
Referencefoto. Hækkene er fortsat aftryk af de traditionelle gravsteder.

DEN LAVE HAVE

Et roligt og intimt udtryk, der minder om den traditionelle danske kirkegård. Hækkene er i denne typologi det afgørende strukturerende element, men der kan også anvendes fritvoksende buske, stauder, løg, bunddække og solitære træer. Stisystemer i perlegrus eller klippet græs og gravsteder i perlegrus eller bunddække er gennemgående her.

FOTO:
Referencefoto. Eksempel på søjleeg brugt som strukturgivende allé.

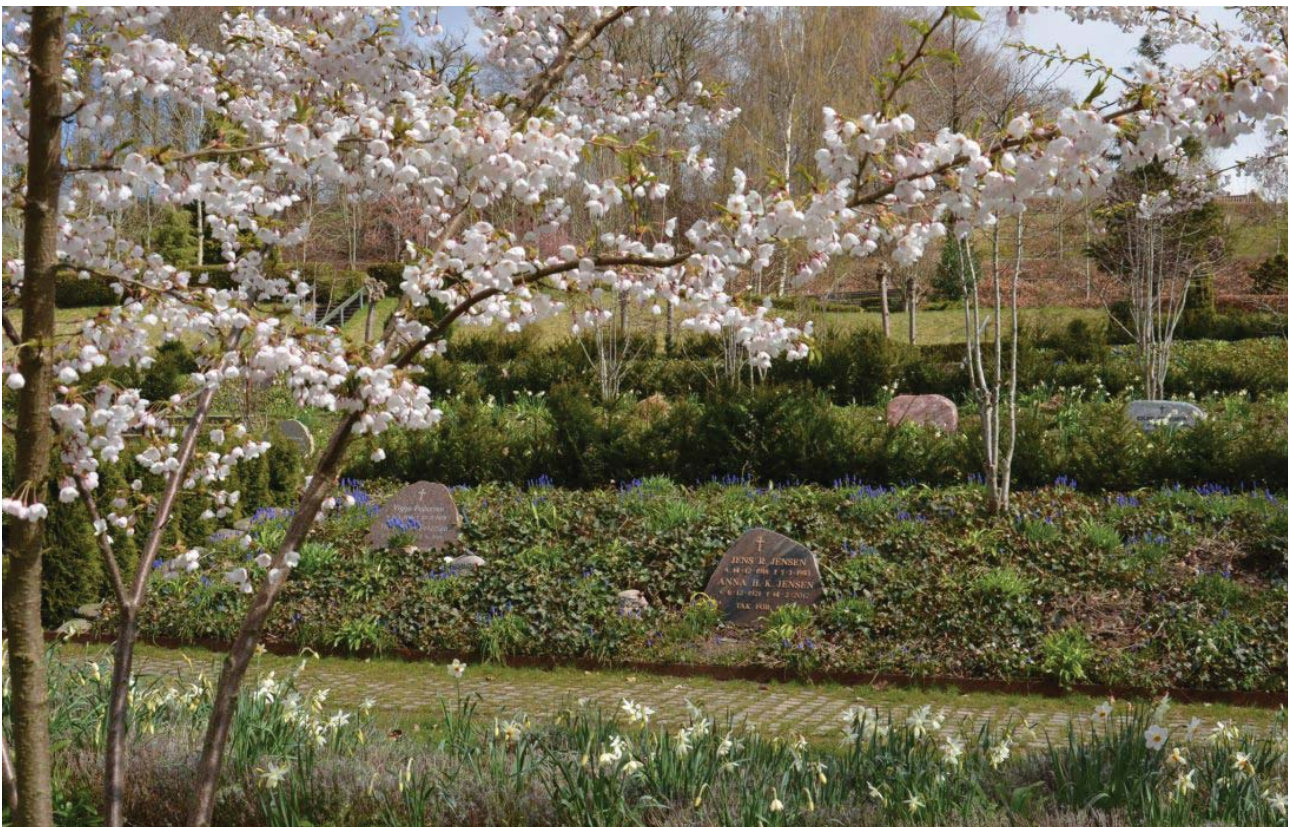

FOTO:
Referencefoto. Eksempel på blomstrende træer, der kan bruges som rumskabende element og styrke området med karakter af HAVE.

FOTO:
Referencefoto. Eksempel på omlægning til en samlet grøn flade med hække der sammenbinder gravstedsrækker, der kan reducere grusflader i området med karakter af HAVE.

FOTO:
Referencefoto. Eksempel på gravsteder med ensartet fælles bundplantning af vedbend, bregner og prydløg bruges i området med karakter af PARK.

FOTO:
Referencefoto. Eksempel på omlægning til en samlet grøn flade med hække der sammenbinder gravstedsrækker, der kan reducere grusflader i området med karakter af HAVE.

FOTO:
Referencefoto. Eksempel på afdeling med karakter af HAVE, hvor de traditionelle gravsteder er omlagt til et nutidigt anlæg. Bedene er afgrænset af stålkanter og de rumlige enheder bliver defineret af takshække og blomstrende træer. Bunden består af løgplanter og stauder i en flade af klippet græs.

FOTO:
Referencefoto. Eksempel på rumlighed skabt gennem beplantning.

FOTO:
Referencefoto. Eksempel på gravrum omgivet af høje hække af taks, der kan implementeres i området med karakter af PARK.

FOTO:
Referencefoto. Stauder kan indplantes på eksisterende grave og underbygge dele af kirkegården med 'karakter af HAVE'.

FOTO:
Referencefoto. Eksempel med stauder af bl.a. vedbend, bregner og vårkærminde, fingerbøl, der bruges som bundplantning i området med SKOV.

REKREATIVE MULIGHEDER

Den overordnede strategi for Vedbæk Kirkegård udspringer fra den præmis, at udviklingen af kirkegårdene sker i respekt for eksisterende praksisser og kvaliteter. Kirkegårdens brugere har behov for at opleve omgivelser præget af tidløshed og kontinuitet, hvor der værnes om den særlige stemning, som har kendetegnet kirkegårdene gennem århundreder.

Det er på denne baggrund, at der er naturlige begrænsninger for, hvordan kirkegården kan anvendes rekreativt. På kirkegårdene i Rudersdal Kommune vil der generelt ikke være belæg for at indrette delområder til egentlige parker med forskellige aktiviteter, som det er kendt fra de større bykirkegårde. Der er i Rudersdal store grønne tilgængelige områder og en stor del af befolkningen har adgang til egen have. Kirkegårdene er i sig selv allerede rekreative områder.

Med implementeringen af udviklingsplanen vil de rekreative værdier øges markant.

Eksempler på rekreative muligheder på kirkegården:

- gå tur
- gennemfartsrute som gående
- se på fugle og planter
- sidde på en bænk
- opsætte bistader
- plukke blomster fra 'fælles områder'
- ophænge fuglekasser
- samle frugt, nødder og bær
- studere gravminder/lokalhistorie

Principper fra terapihaver er på vej ind i kirkegårdsdriften flere steder i Danmark, dels i erkendelse af, at mennesker i sorg og mennesker med stress deler en række symptomer, hvorfor det at etablere stressreducerende grønne omgivelser herunder områder med vild vegetation, artsrigdom, trygge og afskærmede omgivelser også kan komme kirkegårdens primære brugergruppe til gavn.

Principperne fra terapihaverne kan altså spille positivt sammen med den fremtidige udvikling af Rudersdals Kirkegård. Et udtryk, der bliver mere vildtvoksende med en større artsrigdom i samspil med det trygge og afskærmede. Udviklingsplanenernes grundlæggende greb er, at man med beplantningen skal søge at skærme de aktive gravstedsarealer fra udenomsarealerne, som derved vil få en mere rekreativ funktion i årtierne fremover.

De mindre rekreative haverum bliver designet og indrettet med inspiration i terapihaverne så de opfordrer besøgende til at bevæge sig ad en rekreativ rute på kirkegården. Der vil være mulighed for at de besøgende på egen hånd kan bruge rummene til egen omsorg, restitution, ro og fordybelse og finde de haverum der er formgivet til netop dette og passer til den enkeltes behov.

De rekreative rum kan indrettes med udgangspunkt i udvalgte overskrifter:

Fredfyldt - Stilhed og ro. Lyden af vinden der suser, fugle og insekter. Ingen trafikstøj eller andet menneskeligt støj, orden, intet affald, ingen forstyrrende personer.

Parameter; visuel ro.

Vildt - Et sted hvor naturen får lov til at gøre, som den vil og ikke er styret af mennesker. Et sted med en naturlig uorden. Dyre- og plantelivet skal kunne få personens opmærksomhed.

Parameter; visuel og auditiv ro, ingen tegn på urbanitet.

Artsrigt - Stor artsrigdom af både dyr og planter. Skabes typisk af en varieret, forholdsvis naturlig beplantning med træer, buske, græs og blomster. Søer og vandløb har en forstærkende effekt.

Parameter; flere forskellige naturværdier såsom vandløb og skovbryn, kan følge naturens kredsløb.

Rumligt - En følelse af at komme ind i en anden verden. Følelsen af at der er mere at opleve på området, end man kan se ved første øjekast. Området skal være tydeligt afgrænset, samtidig med at det skal virke langstrakt og let fremkommeligt.

Parameter; en kontrast til byen, ingen urbane lyde.

Tilgængeligt og åbent - Et robust stort åbent område der inviterer til ophold uden nogen egentlig formålsbestemt anvendelse. Stedet kan bruges til mange formål uden, at det skader stedet.

Parameter; udsigt – perspektiv, mulighed for aktiviteter.

Kulturhistorisk - Et sted der fascinerer ved oplevelsen af en svunden tid. At man kan aflæse samfundets udvikling for at føle en samhørighed og identitet med sine omgivelser.

Parameter; kulturhistoriske spor, information om området.

Samvær - Et område hvor man kan møde andre. Ord der knytter sig til denne karakter er: Folkeliv, aktiviteter, servering, evt. underholdning, tæt atmosfære.

Parameter; tilgængelighed.

Trygt - Et aflukket, sikkert og tilbagetrukket sted, hvor man kan slappe af og være sig selv.

Parameter; aflukket.

Generelt bliver der etableret opholdspladser med bænke på strategiske placeringer fordelt på hele kirkegården. Målet er, at der i alle gravrum skal være mulighed for at sidde ned under besøg ved et gravsted.

Kirkegården skal forsat være et sted med plads til ro, sorg og minder for pårørende. Men, med inspiration fra terapihaver, skal kirkegården også tænkes som et rekreativt sted for dem der ikke kommer for at besøge et gravsted. For alle besøgende, kan kirkegården tilbyde sig som et rum for fordybelse, refleksion, samvær, naturoplevelser og kulturhistorisk forståelse.

Samvær: Referencefoto. Med beplantning eller bænke kan mindre rum markeres. De kan tænkes som rum, der giver plads til rolige samtaler og stille samvær.

Kulturhistorisk: Referencefoto. Parkområdet i den nordlige del kan med tiden komme til at blive en frodig eng, markeret med cirkulære anlæg indrammet af klippede hække. En af cirklerne indrammer kirkegårdens lapidarium. Der kan man gå på oplevelse i kultur og lokalhistorien og studere dekorationer og inskriptioner på de forskellige bevarede gravminder og bænke, der inviterer til ophold og stille refleksion.

Fredfyldt: Referencefoto. Det eksisterende vandelment er med til at skabe et roligt haverum i hovedaksen. Her kan fremtidige tilføjelse af stauder bidrage til større artsrigdom og invitere til sansning, refleksion og ophold.

Trygt: Referencefoto. I de mindre rum, skabt af de eksisterende hække, findes et aflukket, sikkert og tilbagetrukket sted, hvor man kan slappe af og være sig selv. Med tiden kan der arbejdes med større variation i beplantningen, men skalaen holdes lille og intim med inspiration fra "den lave have".

Rumligt: Referencefoto. Områder der er tydeligt afgrænsede, som birkerotunden på Vedbæk Kirkegård, kan give en følelse af at komme ind i en anden verden. Det kræver dog, at området er tydeligt afgrænset, eksempelvis med beplantning.

Artsrigt: Referencefoto. Indarbejdelsen af små udsigtspunkter, der markeres i skovkanten, gør det muligt, at finde ro og fordybelse. Her kan man betragte dyr, planter og udsigten til Enrum Dam.

Vildt: Referencefoto. I karakteren af 'skov med lysninger' kan der arbejdes med rolige områder, hvor den vilde natur har mulighed for at indfinde sig.

Kulturhistorisk: Familien Grøns mausoleum er et spændende udgangspunkt for at arbejde med kulturhistorisk formidling, eventuelt i samarbejde med Rudersdal Museer.

Tilgængeligt og åbent: Referencefoto. Et robust stort åbent område kan invitere til ophold uden nogen egentlig formålsbestemt anvendelse. Denne kvalitet finder man allerede i dag i område 201.

IMPLEMENTERING

Udviklingsplanen angiver de overordnede linier for udviklingen på Vedbæk Kirkegård, der er tænkt som en gradvis implementering af nye tiltag i takt med det økonomiske råderum og de naturlige fysiske ændringer, der sker efterhånden som gravsteder hjemfalder og det traditionelle mosaikmønster af kiste- og urnegravsteder bliver mere og mere fragmentarisk.

Med denne tilgang til udviklingsplanen vil ændringerne ske langsomt og der vil være en lang 'overgangsperiode' for ændringen af det nuværende udtryk til det udtryk, der beskrives i udviklingsplanen.

Der skal overordnet bygges videre på de landskabelige og beplantningsmæssige kvaliteter frem for at rydde og etablere nyt. Ved udvikling af et nyt delområde er udgangspunktet således, at den eksisterende beplantning bevares indtil, den er udlevet, med mindre, beplantningen er til hinder for realisering af en særlig, ønsket karakter i det specifikke delområde. Flere steder vil det f.eks. være muligt at reducere klipping og lugning ved indplantning af nye supplerende planter i sammensætning, så udtrykket bliver mindre 'friseret' og mere 'vildt'/naturligt'.

Udviklingsplanens enkeltdele består dels af driftsomlægninger, dels renoveringer og dels af egentlige nyanlæg. Herudover vil der være tiltag, der kræver involvering af flere interessenter (f.eks. naboer og menighedsråd).

Ved generelt at etablere flere naturprægede områder og reducere omfanget af meget ressourcekrævende individuelle indretninger ændres den primære drift fra overalt at være meget intensiv til at blive mere ekstensiv i udvalgte delområder.

Driftsomlægninger omfatter de arbejder, der umiddelbart kan iværksættes udelukkende ved en egentlig ændring af den nuværende drift. Det er primært ændring af klippet græs til højt græs evt. med indpassede klippede stier i afdelinger med karakter af PARK. Eller det kan være ændring af beskæring af f.eks. randplantningen i afdelingerne med karakter af SKOV mod Enrum Skov for at skabe visuel forbindelse mellem kirkegården og skoven/dammen.

Renoveringer omfatter de arbejder, der under alle omstændigheder skal udføres i perioden og som kræver økonomi til enten indkøb og/eller ekstern assistance. Det er arbejder som f.eks. genplantning af træer i hovedaksen og evt. udskiftning af eksisterende hækforløb. Ændringer af trappe- og rampeadgange inkl. håndlister samt udskiftning af bænke vil også være renovering.

Nyanlæg omfatter de arbejder, der ikke sædvanligvis indgår i den ordinære drift og i mere eller mindre grad kræver indkøb og evt. ekstern assistance eller en omprioritering af egne medarbejderressourcer. Det vil være ændring af f.eks. grusstier til græsarealer og ændringer af traditionelle gravsteder til nye typer gravsteder. I afdelinger med karakter af HAVE kan det f.eks. være sammenlægning af to rækker gravsteder til et sammenhængende beplantet felt med mindre blomstrende træer og stauderbunddække eller med middelstore/større træer og 'skovbund' eller inaktive gravsteder med perlegrus kan omlægges til græsareal eller areal med blomstrende bunddække. Det kan også være indplantning af enkelte træer og buske på udvalgte inaktive gravsteder (f.eks. i afdelingerne med karakter af LUND) i henhold til den langsigtede udviklingsplan.

Etablering af nye adgange til kirkegården og etablering af nye siddepladser mm. vil også være nyanlæg.

Tiltag med flere interessenter er f.eks. forbedring af parkeringsforhold, etablering af adgang til/fra Enrum Skov, evt. ændringer i afgrænsningen mod Enrum Skov, ændringer, der direkte vedrører bygningerne, herunder kirken.

På kirkegården vil det være nødvendigt i det daglige at arbejde med en strategi for, hvornår hvilke afdelinger skal udgå som traditionelle gravsteder i den eksisterende form. Som udgangspunkt vil det være oplagt at indlede med en af de afdelinger, der i dag er mindst populær i forhold til nysalg. Det vil derved hurtigere være muligt at arbejde med et større og sammenhængende areal, hvor nye gravstedstyper kan indrettes, hvilket muligvis vil få indflydelse på gravstedskøernes primære ønsker fremadrettet.

Efterhånden som de aktive gravsteder hjemfalder, kan disse omlægges til enten bunddække eller græs iht. udviklingsplanen. Alternativt kan der løbende indplantes bunddækkende planter eller udsås frøblandinger, så de tomme felter bliver plantet dækket og samtidig bidrager til begrønning og forskønnelse.

Når et vist antal sammenhængende gravsteder er hjemfaldne, kan evt. ny afgrænsning etableres og fladen kan tilplantes, hvis ikke det allerede er sket løbende. På det tidspunkt vil det allerede være muligt at sælge gravstederne som de nye gravstedstyper.

Generelt skal det undgås, at afdelinger bliver så fragmenteret, at man får opfattelsen af et ikke-aktivt begravelsesområde.

I forbindelse med alle ændringer er det afgørende, at der informeres ved f.eks. skiltning i de aktuelle delområder. Erfaringsmæssigt vil en driftsomlægning kræve en tilvænningsperiode hos de besøgende, især ved f.eks. ændring fra klippede græsplænearealer til uklippet græs. Mange oplever det som sjusket eller manglende vedligeholdelse – og her vil tidlig orientering og oplysning være relevant.

Se bilag 2 for etapevis udvikling.

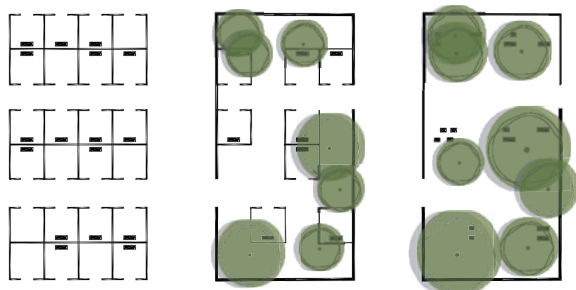

Illustration: Gradvis udvikling af sammenhængende flader.

FOTO:
Referencefoto. I den nye allé plantes løvtræer, der bliver mindst 15 m høje (i udvokset stand), så alléen som et markant arkitektonisk element, danner volumenmæssig modvægt til skoven.

FOTO:
Referencefoto. Sommerfuglebusk kan bruges som et blødt men strukturerende element, og så er bierne vilde med den.

ØKONOMI

Der vil i udgangspunktet ikke blive tilført supplerende midler til større omlægninger eller nyanlæg ud over det samlede budget på kr. 500.000 (2021-kroner) for de fem kirkegårde. Der stilles derfor store krav til planlægning og prioritering af udviklingsplanens enkeltdele.

Nogle tiltag vil forholdsvis nemt kunne gennemføres ved enkle driftsomlægninger og tillige give synlige resultater relativt hurtigt. Det gælder f.eks. omlægning af klippet græs til højt græs og det gælder mindre nyanlæg som omlægning af grusflader til enten græs eller bunddække.

Genplantningen af kirkegårdens hovedakse er vigtig for den overordnede beplantningsstruktur og for at få ryddet op i arealerne, der i dag henligger forsømte. Isoleret set vil det være en af de mest udgiftstunge tiltag, som kirkegårdens personale kan udføre.

Generelt opfordres til, at der igangsættes driftsomlægninger. Disse tiltag vil kunne gennemføres indenfor de afsatte driftsmidler og medvirke til en relativ hurtig opstart: 'Nu er vi i gang'.

Se bilag 2 for etapevis udvikling.

FOTO:

Referencefoto. Driftsomlægning vil give mulighed for nye tiltag.

UDVIKLINGSPLAN I ETAPER

Nærværende udviklingsplan er overordnet og tjener som ramme for de ændringer, der forventes gennemført på kirkegården over de næste 40 år.

Det vil være nødvendigt med en yderligere detaljering af de enkelte tiltag efterhånden som enkeltdele prioriteres og igangsættes. Det anbefales, at projekteringen udføres etapevis, så kirkegårdens samlede arealer ikke fastlåses. I 2021 kender vi ikke de aktuelle ønsker, behov og begravelsesmønstre om bare 20 år. Til den tid vil det også være godt at kunne tilbyde de gravstedstyper, der efterspørges af brugerne – gravstedstyper, som vi måske ikke har set før.

I forbindelse med den yderligere detaljering af udviklingsplanen anbefales det, at dette sker under hensyntagen til den eksisterende nummerering for at reducere risikoen for alvorlige fejl vedr. systematikken over gravsteders placering og tidligere ejere/begravede.

Som del af gennemførelsen af udviklingsplanen vil det være nødvendigt at ændre vedtægterne for kirkegårdens enkelte afdelinger. Det er et omfattende arbejde, hvor både enhed og helhed er vigtig i de mange afvejninger og vurderinger i forhold til det langsigtede udtryk i de enkelte afdelinger og på kirkegården som samlet anlæg.

For alle ændringer, der berører aktive gravsteder, skal der indhentes accept fra de respektive gravstedsejere, før de planlagte ændringer gennemføres.

FOTO:

Referencefoto. I områder med karakter af SKOV kan gravsteder i skovbunden blive en attraktiv mulighed.

PLANTEKATALOG

Inspiration til plantevalg indenfor de seks typer.

HØJSKOV

Træer:

Betula papyrifera, Papir-Birk
Betula pendula, Vorte-Birk
Carpinus betulus, Alm. Avnbøg
Fraxinus pensylvanica 'Zundert', Amerikansk Ask
Larix x eurolepis, Hybrid-Lærk
Quercus cerris, Frynse-Eg
Quercus frainetto, Ungarsk Eg
Quercus robur, Stilk-Eg
Quercus rubra, Rød-Eg
Sorbus aucuparia, Alm. Røn
Tilia cordata, Småbladet Lind

Bund:

Anemone nemorosa, Hvid Anemone
Convallaria majalis, Liljekonval
Corydalis cava, Lærkespore
Dryopteris filix-mas, Alm. Mangeløv
Myrrhis odorata, Spansk Kørvel
Mysotis palustris, Eng-Forglemmigej
Omphalodes verna, Kærminde
Omphalodes verna 'Alba', Kærminde
Primula veris, Hulkravet Kodriver
Viola odorata, Martsviol

FOTO:
Betula papyrifera, Papir-Birk

ETAGERET SKOV MED LYSNINGER

Træer og buske:

Acer campestre, Navr
Acer saccharinum, Sølv-Løn
Cornus mas, Kirsebær-Kornel
Craetagus laevigata, Alm. Hvidtjørn
Fraxinus pensylvanica 'Zundert', Amerikansk Ask
Ilex meserveae 'Blue Prince', Kristtorn
Ilex meserveae 'Blue Princess', Kristtorn
Larix x eurolepis, Hybrid-Lærk
Ligustrum ovalifolium, Storbladet Liguster
Lonicera ledebourii 'Vian', Californisk Gedeblad
Pinus sylvestris, Skov-Fyr
Prunus avium 'Plena', Fuglekirsebær
Quercus cerris, Frynse-Eg
Quercus frainetto, Ungarsk Eg
Quercus robur, Stilk-Eg
Quercus rubra, Rød-Eg
Ribes alpinum 'Hemus', Fjeld-Ribs
Rosa multiflora, Mangeblomstret Rose
Sorbus aucuparia, Alm. Røn
Syringa vulgaris, Alm. Syren
Taxus baccata, Alm. Taks
Tilia cordata, Småbladet Lind

Bund:

Dryopteris filix-mas, Alm. Mangeløv
Euonymus fortunei 'Nyrans', Krybende Benved
Fragaria vesca, Skovjordbær
Hedera helix Nordic 'Hevil', Småbladet Vedbend
Hydrangea anomala ssp. petiolaris, Klatre-Hortensia
Luzula sylvatica, Stor Frytle
Myrrhis odorata, Spansk Kørvel
Mysotis palustris, Eng-Forglemmigej
Omphalodes verna, Kærminde
Omphalodes verna 'Alba', Kærminde
Pachysandra terminalis 'Green Carpet', Vinterglans
Primula veris, Hulkravet Kodriver
Viola odorata, Martsviol
Tulipa sylvestris, Skov-Tulipan

Løg:

Hyacinthoides non-scripta, Alm. Klokkeskilla

LUND

Træer:

Acer ginnala, Ild-Løn
 Acer griseum, Papirbark-Løn
 Gingko biloba, Tempeltræ
 Laburnum watereri 'Vossii', Guldregn
 Malus hybrida 'Butterball', Paradisæble
 Malus hybrida 'Everste', Paradisæble
 Malus hybrida 'Hyslop', Paradisæble
 Malus sieboldii 'Hesse', Paradisæble
 Prunus avium 'Plena', Fuglekirsebær
 Salix alba Nordic 'Saba', Sølv-Pil

Bund:

Fragaria vesca, Skovjordbær
 Geranium xx, Diverse Storkenæb
 Hedera helix Nordic 'Hevil', Småbladet Vedbend
 Hesperis matronalis, Natviol
 Myrrhis odorata, Spansk Kørvel
 Mysotis palustris, Eng-Forglemmigej
 Omphalodes verna, Kærminde
 Omphalodes verna 'Alba', Kærminde
 Primula veris, Hulkrauet Kodriver
 Vinca minor Nordic 'Select', Liden Singrøn
 Viola odorata, Martsviol

Løg:

Galanthus nivalis, Vintergæk
 Hyacinthoides non-scripta, Alm. Klokkeskilla
 Narcissus poeticus var. recurvus, Pinseliljer
 Tulipa sylvestris, Skov-Tulipan

FOTO:
 Vinca minor

TRÆGRUPPER OG SOLITÆRTRÆER

Træer:

Acer rufinerve, Løn
 Cercidiphyllum japonicum, Hjertetræ
 Cornus controversa, Etage-Kornel
 Cydonia oblonga, Æblekvæde
 Davidia involucrata, Duetræ
 Gingko biloba, Tempeltræ
 Juglans regia, Alm. Valnød
 Larix x eurolepis, Hybrid-Lærk
 Liriodendron tulipifera, Tulipantræ
 Malus xx, Diverse Spise-Æbletræer
 Platanus acerifolia, Platan
 Prunus avium 'Plena', Fuglekirsebær
 Prunus cerasifera 'Nigra', Blodblomme
 Prunus serrula, Tibetansk Kirsebær
 Pterocarya fraxinifolia, Vingevalnød
 Quercus cerris, Frynse-Eg
 Quercus frainetto, Ungarsk Eg
 Quercus robur, Stilk-Eg
 Quercus rubra, Rød-Eg

FOTO:
 Juglans regia

DEN HØJE HAVE

Træer og buske:

Amelanchier laevis, Bærmispel
Buddleja davidii, Sommerfuglebusk
Cornus kousa, Korea-Kornel
Cydonia oblonga, Æblekvæde
Deutzia crenata Nordic 'Dippon', Stjernetop
Euonymus europaeus, Alm. Benved
Hydrangea arborescens 'Annabelle', Hortensia
Hydrangea paniculata 'Limelight', Hortensia
Magnolia sieboldii, Åkandemagnolie
Rosa xx, Diverse buskroser
Sambucus nigra 'Black Beauty', Rødbladet Hyld
Taxus baccata, Alm. Taks

Bund:

Alchemilla mollis, Løvefod
Anemone Japonica-hybrid 'Honorine Jobert', Høst-Anemone
Anemone Japonica-hybrid 'Königin Charlotte', Høst-Anemone
Aquilegia vulgaris, Alm. Akeleje
Cephalaria gigantea, Skælhoved
Convallaria majalis, Liljekonval
Epimedium rubrum, Bispehue
Euonymus fortunei 'Nyrans', Krybende Benved
Fragaria vesca, Skovjordbær
Geranium xx, Diverse Storkenæb
Hosta hybrid 'Royal Standard', Funkie
Hosta siboldiana 'Snowflakes', Funkie
Hosta undulata 'Albomarginata', Funkie
Miscanthus sinensis 'xx', Diverse Elefantgræs-sorter
Molinia arundinacea 'xx', Diverse Blåtop-sorter
Myrrhis odorata, Spansk Kørvel
Omphalodes verna, Kærminde
Omphalodes verna 'Alba', Kærminde
Paeonia officinalis 'xx', Diverse Pæon-sorter
Primula veris, Hulkravet Kodriver
Sedum spectabile 'Stardust', Kinesisk Sankthansurt
Sedum telephium 'Herbstfreude', Sankthansurt
Telekia speciosa, Stor Tusindstråle
Viola odorata, Martsviol
Waldsteinia ternata, Guld-Jordbær

Løg:

Allium aflatunese, Prydløg
Galanthus nivalis, Vintergæk
Narcissus 'February Gold', Påskelilje
Narcissus poeticus var. recurvus, Pinselilje
Tulipa sylvestris, Skov-Tulipan

FOTO:
Amelanchier laevis, bærmispel.

FOTO:
Epimedium rubrum, Bispehue

FOTO:
Tulipa sylvestris, Skov-tulipan

DEN LAVE HAVE

Træer og buske:

Amelanchier laevis, Bærmispel
Buddleja davidii, Sommerfuglebusk
Cornus kousa, Korea-Kornel
Cydonia oblonga, Æblekvæde

Bund:

Alchemilla mollis, Løvefod
Anaphalis triplinervis, Perlekurv
Anemone Japonica-hybrid 'Honorine Jobert', Høst-Anemone
Anemone Japonica-hybrid 'Königin Charlotte', Høst-Anemone
Astrantia major, Stjerneskærm
Cephalaria gigantea, Skælhoved
Convallaria majalis, Liljekonval
Deutzia crenata Nordic 'Dippon', Stjernetop
Euphorbia polychrome, Forårsvortemælk
Geranium xx, Diverse Storkenæb
Helenium bigelovii 'The Bishop', Solbrud
Helenium hybrida 'xx', Div. Solbrud-sorter
Hemerocallis hybrid 'xx', Div. Daglilje-sorter
Hosta hybrid 'Royal Standard', Funkie
Hosta siboldiana 'Snowflakes', Funkie
Hosta undulata 'Albomarginata', Funkie
Hydrangea arborescens 'Annabelle', Hortensia
Hydrangea paniculata 'Limelight', Hortensia
Miscanthus sinensis 'xx', Diverse Elefantgræs-sorter
Molinia arundinacea 'xx', Diverse Blåtop-sorter
Lavandula angustifolia 'Hidcote Blue', Lavendel
Lysimachia cletroides, Fredløs
Myrrhis odorata, Spansk Kørvel
Omphalodes verna, Kærminde
Omphalodes verna 'Alba', Kærminde
Paeonia officinalis 'xx', Diverse Pæon-sorter
Primula veris, Hulkravet Kodriver
Salvia nemorosa 'Ostfriesland'
Sedum spectabile 'Stardust', Kinesisk Sankthansurt
Sedum telephium 'Herbstfreude', Sankthansurt
Viola odorata, Martsviol

Løg:

Allium aflatunense, Prydløg
Galanthus nivalis, Vintergæk
Narcissus 'February Gold', Påskelilje
Narcissus poeticus var. recurvus, Pinselilje
Narcissus triandrus 'Thalia', Orkide-Narcis

FOTO:
Anemone Japonica- Høst-Anemone

FOTO:
Convallaria majalis, Liljekonval.

FOTO:
Salvia nemorosa 'Ostfriesland'

FOTO:
Hosta.

FOTO:
Vedbæk Kirkegård. Området ved oplagspladsen kan udnyttes bedre.

FOTO:
Vedbæk Kirkegård. Områder er grønne med alligevel monotone.

FOTO:
Vedbæk Kirkegård. Hovedaksen trænger til en ny beplantning.

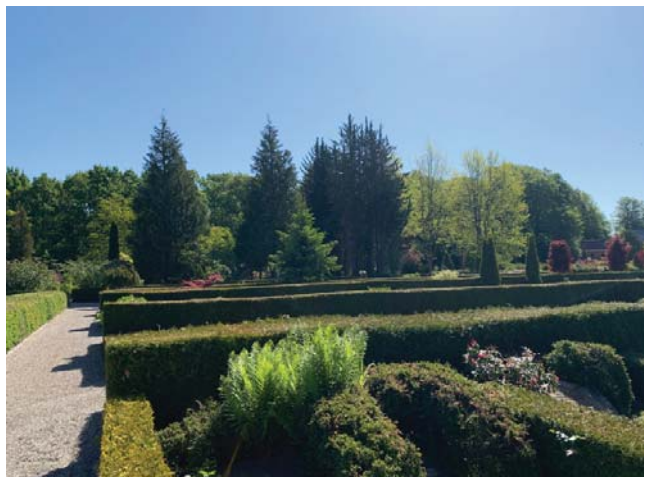

FOTO:
Vedbæk Kirkegård. Der mangler højere beplantning i nogle afdelinger.

FOTO:
Vedbæk Kirkegård. Ledige gravsteder i perlegrus.

FOTO:
Vedbæk Kirkegård. Området op ad skoven har stort potentiale.

KAPITEL 3 – ANALYSE

NUVÆRENDE FORHOLD

BRUGEN

De primære besøgende på kirkegården kommer for at sørge og mindes afdøde. Nogle kommer også for at nyde de grønne omgivelser, kirkegårdskulturen, arkitekturen, naturen, enten alene eller i grupper. Enkelte hundeluftere og motionister færdes også i mindre grad på kirkegården.

Den primære færdsel i området sker i dag på de befæstede stier samt på de interne køreveje til driften. Kirkegården er tilgængelig for besøgende til føds, men inviterer ikke til ophold. Det eneste mødested på kirkegården er Vedbæk Kirke. Det er ikke muligt at besøge området uden at se gravsteder, og den eksisterende færdsel og anvendelse af området er i dag lille.

RAMMEN

Vedbæk Kirkegård er beliggende på et areal der mod vest er afgrænset af Kystbanen og stiforbindelsen mellem Klampenborg og Vedbæk. Afgrænsningen er i dag markeret af en klippet hæk, der rumligt og visuelt afskærmer kirkegården fra stiforbindelsen. Imellem stien og Kystbanen ligger yderligere et plantebælte der adskiller. Mod øst er kirkegården afgrænset af Enrum Skov og Enrum Dam. Der er ikke umiddelbar visuel kontakt til Enrum Dam. Mod nord bliver kirkegården afsluttet med oplagsplads og en mindre tydelig grænsetrækning. Mod syd fører en bred indkørsel med en svag stigning mod kirken, der ligger placeret på en flade af græs.

FOTO:
Vedbæk Kirkegård. Klippet hæk og gravsteder grænser op mod Enrum Skov.

INDRE STRUKTUR

Kirkegården har en tydelig lineær gravstruktur med en gennemgående akse afsluttende i en rotunde af birketræer. Stierne er nemme og overskuelige at orientere sig på, og der er en klar stistruktur.

Mod vest er flere nedlagte og ledige gravsteder i afdelingerne 202, 204, 206 og 210. Disse afdelinger er udlagt til kiste-gravsteder, og udtrykket her er mere tilfældigt. Støjen fra kystbanen er en væsentlig udfordring for hele den vestlige side.

FLADEN

Stierne er befæstet med perlegrus og mange gravsteder er også anlagt med perlegrus. Afsnittene 209, 211, 212, 215, 220 og den nyere del af 201 består fladen overvejende af græs. I den centrale og sydlige del af kirkegården er gravstederne overvejende i grus, imens de mod nord gradvist går over til at være i en blanding af grus og græs.

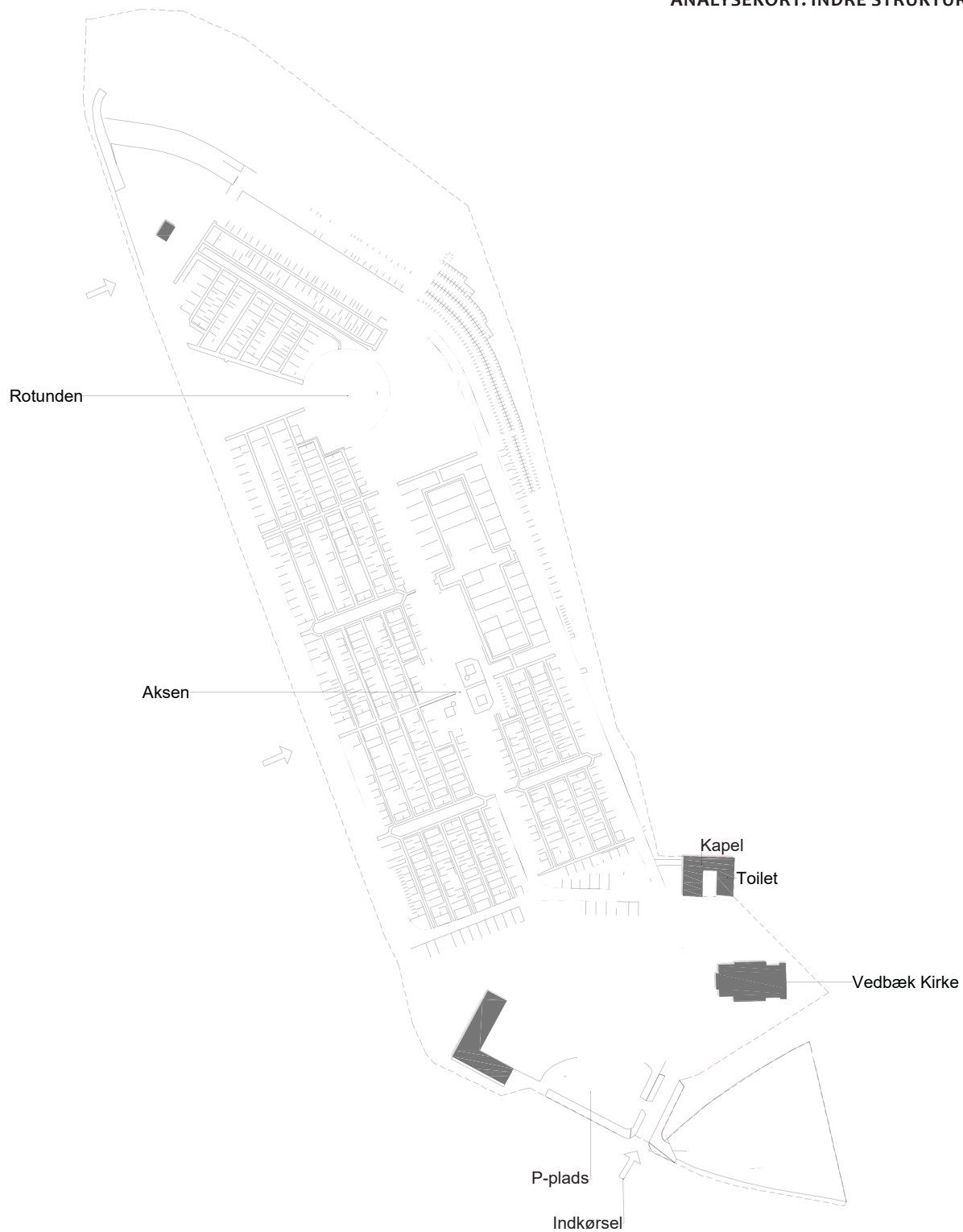
FOTO:
Vedbæk Kirkegård. Store og brede grusflader på adgangsstier.

EKSISTERENDE FORHOLD

PLAN, 1:2000

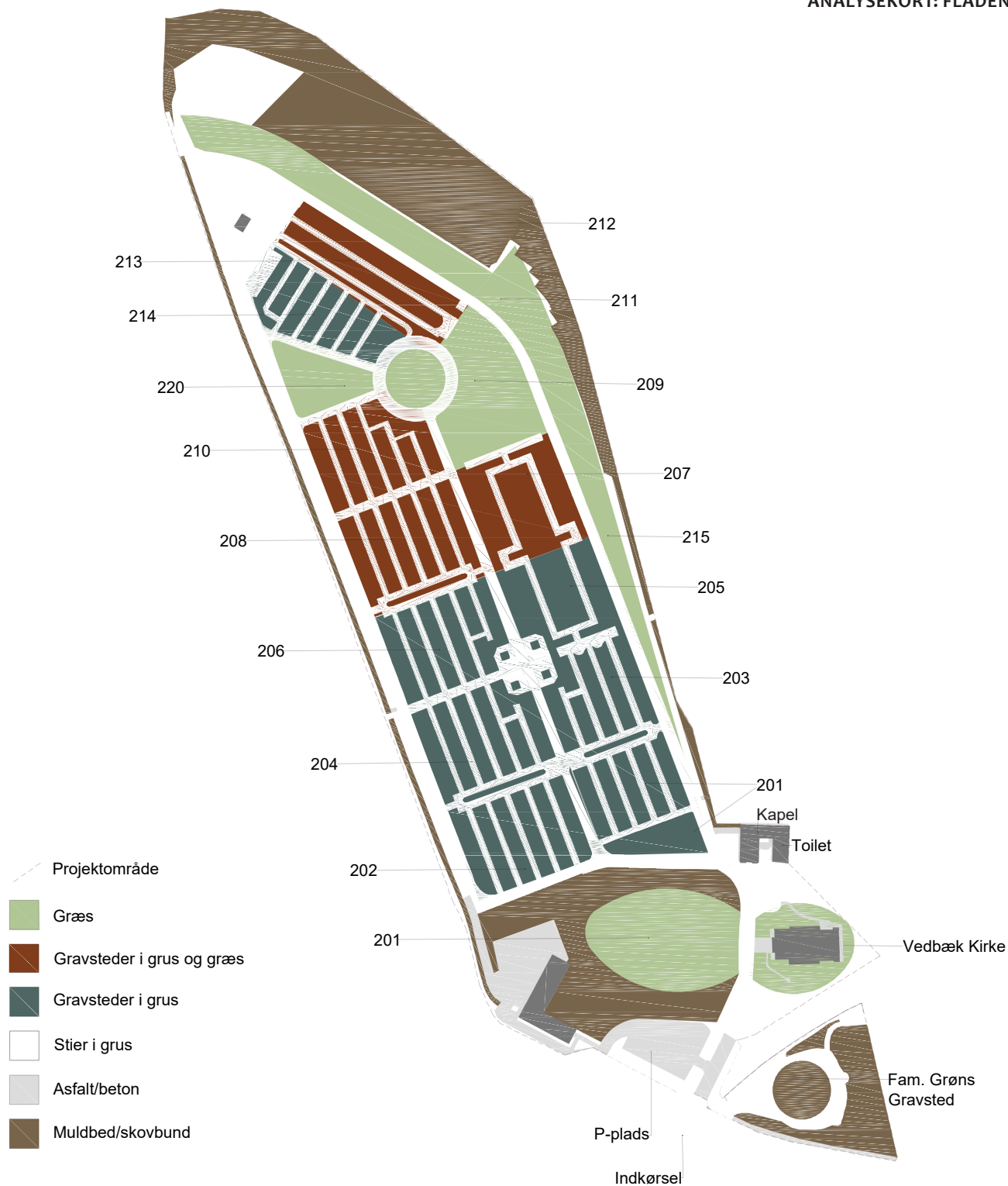
Eksisterende forhold

0 100 m

PLAN, 1:2000

Kirkegården har en tydelig lineær gravstruktur med en tydelig gennemgående akse og rotunden som ankerpunkt.

0 100 m

PLAN, 1:200.0

Overflader. Stier i perlegrus, og gravsteder overvejende i perlegrus, dog med enkelte afdelinger i græs.

GRAVFORHOLD - BEHOV, TYPER OG TENDENSER

På Vedbæk Kirkegård findes i dag følgende gravstedstyper:
Kistegravsteder i afdeling: 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 210, 213, 214

Anonyme kistegravsteder i afdeling: 212

Urnegravsteder i afdeling: 201, 203, 204, 209, 211, 212, 214

Fælles urnegrav i afdeling: 201

Anonym urnefællesgrav i afdeling: 209, 220

Den aktuelle fordeling af de overordnede gravstedstyper er illustreret på planen.

Gennem de sidste 10 år er der på Vedbæk Kirkegård blevet begravet 152 kister og nedsat 931 urner. Det svarer til, at den gennemsnitlige fordeling mellem kistebegravelser og urnenedsættelser har været 14 % for kister og 86 % for urner.

Som forudsætning for udviklingsplanen antages det, at antallet af begravelser fremadrettet vil spejle det seneste årtis, så der samlet vil være godt 1000 begravelser på Vedbæk Kirkegård per 10 år, med en fortsat stigning i antallet af urnenedsættelser i forhold til kistebegravelser, antageligvis 10% kister og 90% urner.

TENDENSER I UDVIKLINGEN AF GRAVSTEDSTYPER

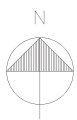
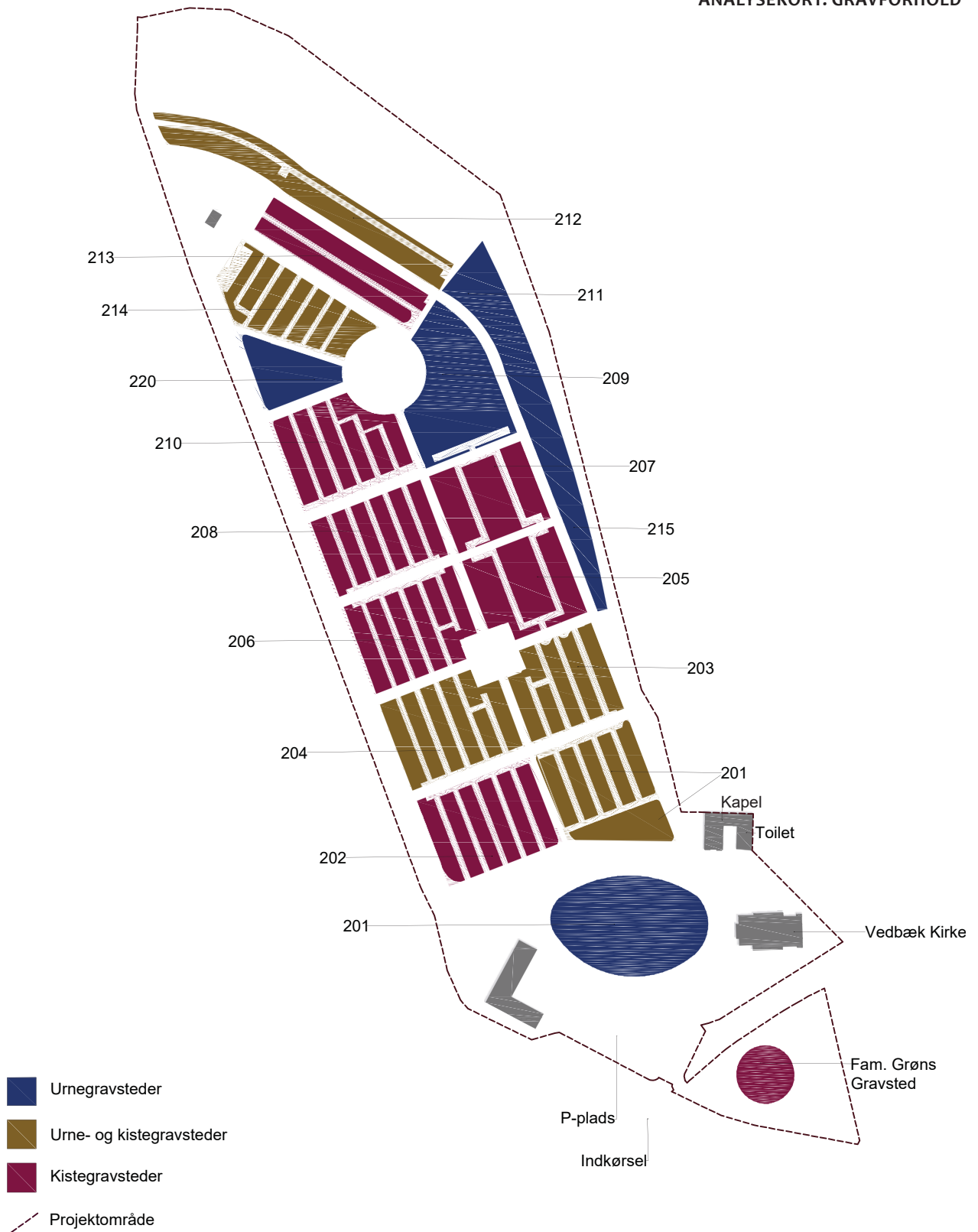
- Det traditionelle gravsted med perlegrus, fint havepræg og omkransende hække, er under afvikling
- Flere ønsker ikke længere et standardgravsted, som ligner de andres. Man vil have noget individuelt eller anderledes/unikt. Kirkegårdene i Danmark skal derfor ikke være ens i indretning og gravstedsanlægstyper – der skal være flere forskellige valgmuligheder, så man kan finde det der passer præcis til ens individuelle ønsker
- Nutidens mennesker har brug for at trække mere natur ind i de omgivelser de lever i (byerne), og det afspejler sig også i ønskerne til omgivelserne på kirkegårdene
- Fremtidens kirkegårde skal være indrettet grønnere, mere naturprægede, og således at der er bedre muligheder for udnyttelse af "overskudsarealer" til rekreative formål

Mønstret i befolkningssammensætningen og tendenser i efterspørgslen af gravsteder vil få betydning for kirkegårdens indretning og udseende frem mod 2061. Gravstedskapaciteten vil arealmæssigt overstige efterspørgslen. I forhold til udviklingsplanen betyder overkapaciteten, at det areal der er i overskud kan udvikles til andre anvendelsesformål som rekreative, grønne arealer med naturpræg eller skovkarakter.

FOTO:

Vedbæk Kirkegård. Flere tomme gravsteder i græs kan udnyttes bedre.

0 100 m

PLAN, 1:2000

Den overordnede fordeling af gravstedstyper i dag.

Kort

Udviklingsplanen indeholder data fra Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering: KORT1, KORT2 og KORT3. Juli 2020.

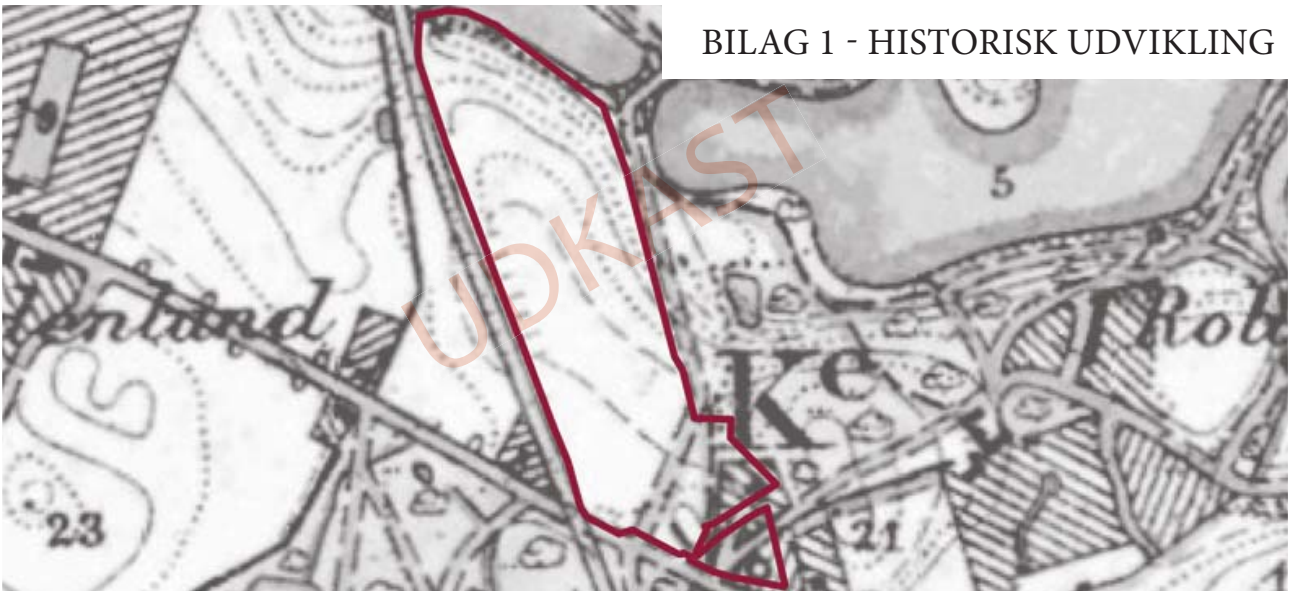
Foto

OPLAND

Tranevej 16, 2. sal

2400 København NV

BILAG 1 - HISTORISK UDVIKLING

KORT1, 1:5000

Historisk kort. 1842-1899.

I 1871 opføres Annekskirken, som anneks til Søllerød Kirke. Annekskirken opføres med løfte om, at her aldrig skal være kirkegård.

KORT2, 1:5000

Historisk kort. 1901-1971.

1923 deles Søllerød Sogn i to. Vedbæk Kirke bliver en selvstændig sognekirke og en kirkegård anlægges.

KORT3, 1:5000

Ortofoto. Sommer 2008.

I dag strækker kirkegården sig nordpå langs Kystbanen, og har Enrum Skov som afgrænsning mod øst.

BILAG 2 - ETAPEVIS UDVIKLING

I nedenstående forslag til etapevis udvikling er der som udgangspunkt regnet med opretholdelse af den nuværende bemanning på kirkegården og et samlet årligt afsætningsbeløb (i 2021-kroner) på kr. 500.000 ekskl. moms for Vedbæk Kirkegård, Assistens & Søholm Kirkegård, Høsterkøb Kirkegård, Søllerød Kirkegård og Birkerød Kirkegård.

Afsætningsbeløbet er ikke fordelt ligeligt mellem kirkegårdene, men fordelt i forhold til det vurderede behov for at kunne gennemføre udviklingsplanen.

Lokalitet på kirkegården er ikke anført for alle punkter, idet den fremtidige udvikling for salg, fornyelse mm. pt. ikke er kendt.

Egentlige driftsomlægninger indpasses efterhånden som det giver mening i forhold til ressourceoptimering.

Grusstier i gravrum omlægges til græs efterhånden som hele stistrækninger eller i det mindste sammenhængende forløb kan omlægges under hensyntagen til fortsat aktive gravsteder.

Flere aktiviteter strækker sig over flere år / perioder, idet ændringerne af hensyn til aktive / inaktive gravsteder ikke kan gennemføres sammenhængende. Der vil af samme årsag også være aktiviteter, der 'færdiggøres' senere end det herunder anførte.

SAMLET OVERSIGT

År	Vedbæk Kirkegård	Assistens & Søholm Kirkegård	Høsterkøb Kirkegård	Søllerød Kirkegård	Birkerød Kirkegård	Samlet
2021	190.000	160.000	50.000	70.000	30.000	500.000
2022	265.000	200.000	0	20.000	15.000	500.000
2023	220.000	200.000	40.000	30.000	10.000	500.000
2024	210.000	210.000	20.000	30.000	30.000	500.000
2025	190.000	160.000	70.000	40.000	40.000	500.000
2026	140.000	130.000	150.000	50.000	30.000	500.000
2027	165.000	200.000	0	50.000	85.000	500.000
2028	210.000	160.000	40.000	50.000	40.000	500.000
2029	240.000	160.000	30.000	50.000	20.000	500.000
2030	240.000	160.000	40.000	50.000	10.000	500.000
2031-35	840.000	530.000	250.000	460.000	420.000	2.500.000
2036-40	640.000	680.000	540.000	210.000	430.000	2.500.000
2041-45	1.250.000	110.000	860.000	270.000	10.000	2.500.000
2046-50	510.000	245.000	620.000	575.000	550.000	2.500.000
2051-55	700.000	380.000	300.000	1.050.000	70.000	2.500.000
2056-60	1.070.000	230.000	200.000	750.000	250.000	2.500.000
Samlet	7.080.000	3.915.000	3.210.000	3.755.000	2.040.000	20.000.000

Skema med fordeling af budget-midler på de enkelte kirkegårde.

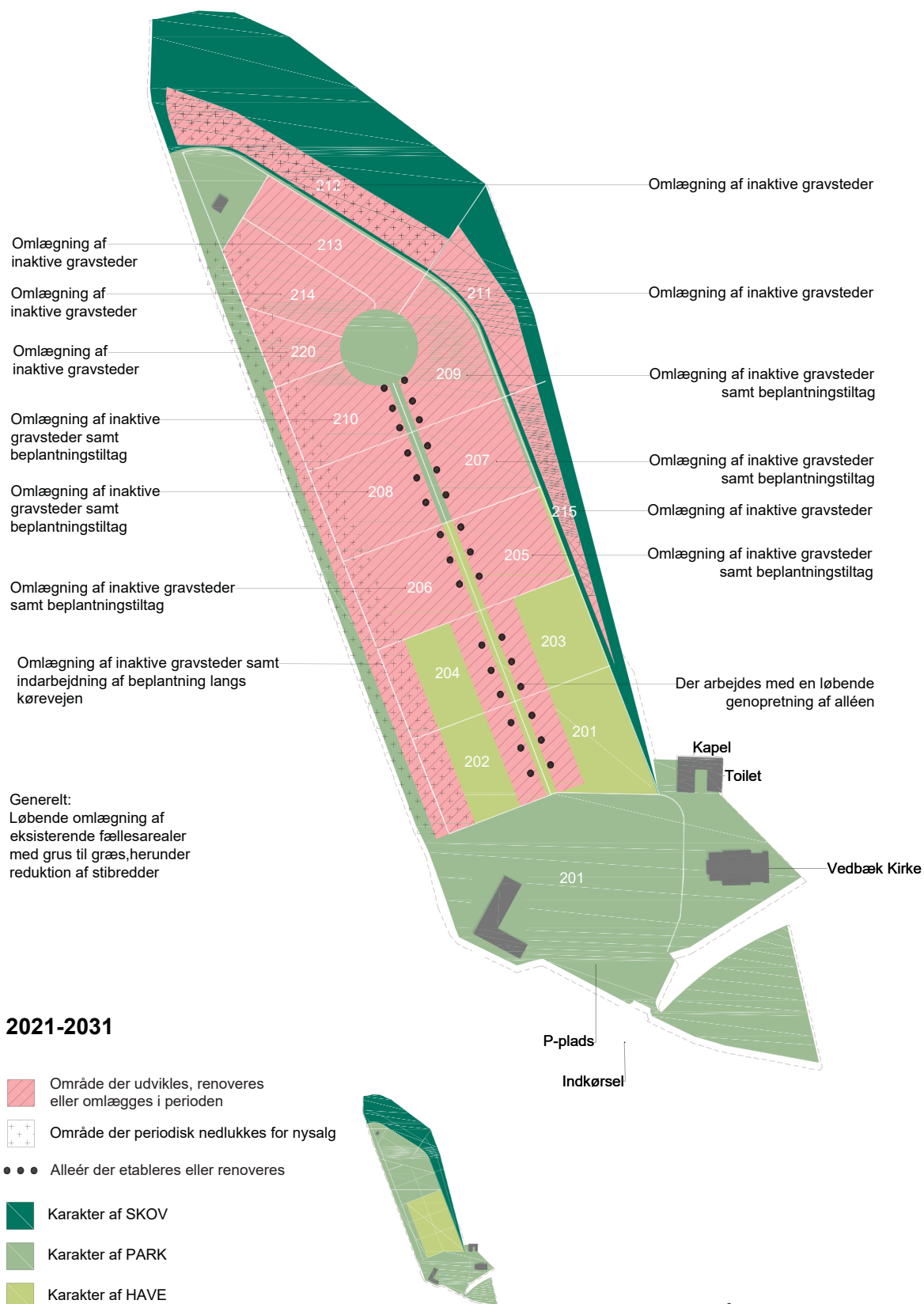
DETALJERET OVERSIGT - VEDBÆK KIRKEGÅRD

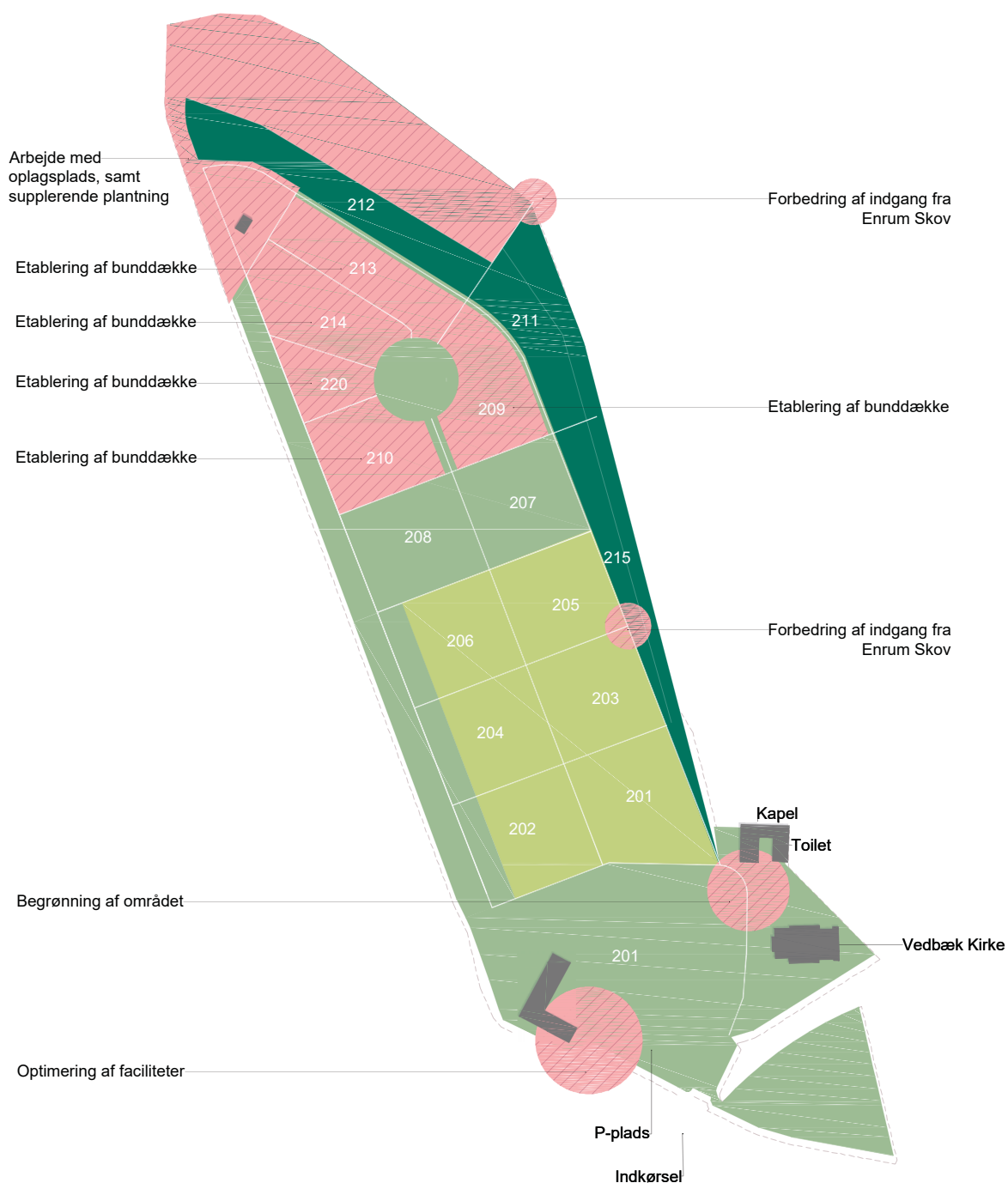
År	Emne	Fremtidig karakter	Økonomi kr.	Økonomi i perioden kr.
2021	Rydning af resten af alléen og tilhørende bede.	Ny allé	60.000	190.000
	Udsåning af bunddække i bede, hvor allétræer er ryddet.	Græs	20.000	
	Omlægning af inaktive gravsteder i afd. 213 og 214 til græs.	Park	10.000	
	Omlægning af inaktive gravsteder i afd. 211, 212 og 215 til bunddække (skovbund).	Skov	50.000	
	Afsat til driftsoplægninger generelt.		50.000	
2022	Plantning af ny allé i hovedaksen.	Ny allé	150.000	265.000
	Omlægning af inaktive gravsteder i afd. 213 og 214 til græs.	Park	5.000	
	Omlægning af inaktive gravsteder umiddelbart vest for kørevejen langs kirkegårdens vestlige skel i afd. 202, 204, 206, 208 og 210 til græs.	Lund	20.000	
	Omlægning af inaktive gravsteder i afd. 211, 212 og 215 til bunddække (skovbund).	Skov	20.000	
	Omlægning af eksisterende fællesarealer med grus til græs, herunder reduktion af stibredder mm.	Fællesareal	30.000	
	Afsat til driftsoplægninger generelt.		40.000	
2023	Plantning af nye hække i hovedaksen.	Klippede hække	120.000	220.000
	Omlægning af inaktive gravsteder umiddelbart vest for kørevejen langs kirkegårdens vestlige skel i afd. 202, 204, 206, 208 og 210 til græs.	Lund	30.000	
	Omlægning af inaktive gravsteder i afd. 209, 210, 213, 214 og 220 til græs.	Park	20.000	
	Omlægning af eksisterende fællesarealer med grus til græs, herunder reduktion af stibredder mm.	Fællesareal	20.000	
	Afsat til driftsoplægninger generelt.		30.000	
2024	Etablering af græs inkl. løg i hovedaksen, så stien forløber med græs på begge sider.	Græs	100.000	210.000
	Indplantning af supplerende træer og buske umiddelbart vest for kørevejen langs kirkegårdens vestlige skel i afd. 202, 204, 206, 208 og 210.	Lund	50.000	
	Omlægning af inaktive gravsteder umiddelbart vest for kørevejen langs kirkegårdens vestlige skel i afd. 202, 204, 206, 208 og 210 til græs.	Lund	10.000	
	Omlægning af eksisterende fællesarealer med grus til græs, herunder reduktion af stibredder mm.	Fællesareal	10.000	
	Omlægning af inaktive gravsteder i øvrigt, hvor det er muligt.		20.000	
	Afsat til driftsoplægninger generelt.		20.000	

2025	Omlægning af inaktive gravsteder i afd. 209, 210, 213, 214 og 220 til græs.	Park	10.000	190.000
	Indplantning af supplerende træer og buske umiddelbart øst for kørevejen langs kirkegårdens vestlige skel i afd. 202, 204, 206, 208 og 210.	Lund	50.000	
	Indplantning af mindre træer og evt. karaktergivende buske på inaktive gravsteder i afd. 205 og 206.	Have	40.000	
	Omlægning af eksisterende fællesarealer med grus til græs, herunder reduktion af stibredder mm.	Fællesareal	30.000	
	Omlægning af inaktive gravsteder i øvrigt, hvor det er muligt.		40.000	
	Afsat til driftsomlægninger generelt.		20.000	
2026	Omlægning af inaktive gravsteder umiddelbart øst for kørevejen langs kirkegårdens vestlige skel i afd. 202, 204, 206, 208 og 210 til bunddække (skovbund).	Lund	60.000	140.000
	Indplantning af mindre træer og evt. karaktergivende buske på inaktive gravsteder i afd. 207 og 208.	Park	30.000	
	Omlægning af eksisterende fællesarealer med grus til græs, herunder reduktion af stibredder mm.	Fællesareal	10.000	
	Omlægning af inaktive gravsteder i øvrigt, hvor det er muligt.		40.000	
2027	Omlægning af inaktive gravsteder umiddelbart øst for kørevejen langs kirkegårdens vestlige skel i afd. 202, 204, 206, 208 og 210 til bunddække (skovbund).	Lund	50.000	165.000
	Omlægning af inaktive gravsteder i afd. 209, 210, 213, 214 og 220 til græs.	Park	5.000	
	Indplantning af mindre træer og evt. karaktergivende buske på inaktive gravsteder i afd. 205 og 206.	Have	40.000	
	Indplantning af mindre træer og evt. karaktergivende buske på inaktive gravsteder i afd. 207 og 208.	Park	20.000	
	Omlægning af eksisterende fællesarealer med grus til græs, herunder reduktion af stibredder mm.	Fællesareal	10.000	
	Omlægning af inaktive gravsteder i øvrigt, hvor det er muligt.		40.000	
2028	Omlægning af inaktive gravsteder i afd. 205 og 206 til staude-bunddække.	Have	50.000	210.000
	Omlægning af inaktive gravsteder i afd. 207 og 208 til staude-bunddække.	Park	70.000	
	Etablering af nye siddepladser (inkl. indkøb af bænke) i afd. 207 og 208.	Park	60.000	
	Omlægning af inaktive gravsteder i øvrigt, hvor det er muligt.		30.000	
2029	Indplantning af mindre træer og evt. karaktergivende buske på inaktive gravsteder i afd. 205 og 206.	Have	40.000	240.000
	Indplantning af mindre træer og evt. karaktergivende buske på inaktive gravsteder i afd. 207 og 208.	Park	30.000	
	Omlægning af inaktive gravsteder i afd. 205 og 206 til staude-bunddække.	Have	40.000	
	Omlægning af inaktive gravsteder i afd. 207 og 208 til staude-bunddække.	Park	50.000	
	Etablering af nye siddepladser (inkl. indkøb af bænke) i afd. 205 og 206.	Have	60.000	
	Omlægning af inaktive gravsteder i øvrigt, hvor det er muligt.		20.000	

2030	Omlægning af inaktive gravsteder i afd. 209, 210, 213, 214 og 220 til græs.	Park	20.000	240.000
	Omlægning af inaktive gravsteder i afd. 211 til græs.	Skov	20.000	
	Etablering af hækomkransede cirkelformede gravrum i afd. 209 og 210.	Park	80.000	
	Etablering af nye siddepladser (inkl. indkøb af bænke) i afd. 209 og 210.	Park	80.000	
	Omlægning af inaktive gravsteder i øvrigt, hvor det er muligt.		40.000	
2031-35	Etablering af nye hække om gravrum i afd. 205 og 206.	Have	120.000	840.000
	Etablering af nye hække om gravrum i afd. 207, 208, 209, 210, 213, 214 og 220.	Park	180.000	
	Indplantning af træer og karaktergivende buske i afd. 209, 210, 213, 214 og 220.	Park	100.000	
	Etablering af nye siddepladser (inkl. indkøb af bænke) umiddelbart vest for kørevejen langs kirkegårdens vestlige skel i afd. 202, 204, 206, 208 og 210 til græs.	Lund	140.000	
	Indplantning af skovbryn og skovbund i afd. 211.	Skov	160.000	
	Omlægning af inaktive gravsteder i øvrigt, hvor det er muligt.		100.000	
	Omlægning af eksisterende fællesarealer med grus til græs, herunder reduktion af stibredder mm.	Fællesareal	40.000	
2036-40	Etablering af nye hække om gravrum i afd. 201, 202, 203 og 204.	Have	200.000	640.000
	Etablering af nye hække i tilknytning til gravstedsrækker i afd. 201, 202, 203, 204, 205 og 206.	Have	150.000	
	Etablering af hækomkransede cirkelformede gravrum i afd. 209 og 210.	Park	180.000	
	Omlægning af inaktive gravsteder i øvrigt, hvor det er muligt.		110.000	
2041-45	Omlægning af oplagsplads og tilstødende arealer i kirkegårdens nordlige del. Omfatter rydning og supplerende plantninger inkl. følgearbejder.	Skov med lysninger	550.000	1.250.000
	Etablering af ny adgang til/fra offentlig sti i kirkegårdens nordlige del inkl. tilhørende ankomstplads.	Skov	450.000	
	Etablering af bunddække/skovbund i afd. 209, 210, 213, 214 og 220.	Skov	150.000	
	Omlægning af inaktive gravsteder i øvrigt, hvor det er muligt.		100.000	
2046-50	Etablering af nye adgange til/fra Enrum Skov inkl. trapper.	Skov	300.000	510.000
	Etablering af bunddække/skovbund i afd. 209, 210, 213, 214 og 220.	Skov	80.000	
	Omlægning af inaktive gravsteder i øvrigt, hvor det er muligt.		130.000	
2051-55	Nyanlæg omkring kirkebygning, kapel og toiletbygning til mere grønt og sammenhængende areal.	Park / fællesareal	700.000	700.000
2056-61	Nyanlæg omkring servicefunktioner i tilknytning til kirkegårdens sydlige del (parkeringsforhold, graverfaciliteter og -arbejdsområde).	Fællesareal	1.070.000	1.070.000

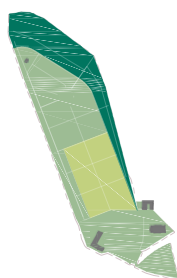
BILAG 3 - ETAPEVIS UDVIKLING (KORT)

2042-2061

- Område der udvikles, renoveres eller omlægges i perioden
- Karakter af SKOV
- Karakter af PARK
- Karakter af HAVE

0 100 m